

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

SÖNDAGEN DEN 19 DECEMBER 1920.

*Reinert
No 14*

ILLUSTRERAD TIDNING
GRUNDLAGD-AV
FÖR KVINNAN OCH HEMMET
FRITHIOF HELLBERG

HUVUDREDAKTÖR:
ERNST HÖGMAN.RED.-SEKRETERARE:
EBBA THEORIN.

Skådespelerskan Fru Astri Torsell

i sin första filmroll "Elisabet".

Några av

Schillers "Votivtavlor"

återgivna på svenska av
TERESIA EURÉN.

MIN TRO.

Vilken religion jag bekänner? Ingen
av alla
dem du nu nämnt. — Hv vad skäl?
Jo, just — av religion.

VÄN OCH FIENDE.

Dyrbar är vännen för mig, men fi-
enden även är nyttig:
Vad jag förmått ser min vän, ovän-
nen ser vad jag bort.

DET INRE OCH DET YTTRE.

"Hjärtat skådar blott Gud." — Just
därför att Gud blott ser hjärtat,
sörj för att vi också få någonting
drägligt att se!

TILL DILETTANTEN.

Lyckas dig hjälpligt en vers på ett
av de bildade språken,
som för dig diktat och tänkt — tror
du dig strax vara skald?

VÄLJ!

Kan du ej alla behaga genom din
gärning, ditt konstverk,
nöj dig med fåtalets gunst: flertalets
bifall — är hemskt!

EN NATURLAG.

Så var det alltid, min vän, och så
förbliver det: vanmakt
har för sig regel och lag — kraften
har framgången fri.

Sjöskadade själar. Julskildring från Skåne. Av Elfkarlen.

DEN SISTA STRIMMAN AV DAGENS sol sprang så sprittande glad över havet och hoppade ledigt som en cirkusartist från vågrygg till vågrygg, men så drucknade den slutligen långt borta i öster. Då stack det svarta mörkret upp sitt Medusahuvud vid horisonten och sådde med vana händer skräckens drömmar och tunga minnen över människoätter. Denna höstkväll hängde icke himmelen ut sina otaliga små lyktor, åtminstone kunde ingen se dem från jorden, ty under valvet rullade om varandra åskdigra molnmassor, en enda hoptovad jättekulump av all livets bävan och fruktan, ett böljande av myriader sjöars oro och längtan, en bild i stort av världens samvetsaggade hjärta. Men stormen, som tränat sig hela dagen, stod nu bullersamt gapskrattande på New Foundlands strand och beredde sig till det stora Marathonloppet över oceanen; han skulle komma till nordnorden på god tid och i full kondition, det visste han och nickade därför segervisst åt döden, som satt på bankarna utanför och västse sin skära och smålog med gammalmans min tillbaka. Han, evighetens lumpsamlare, hade god reda på att efter den sporten skulle det bli åtskilligt för honom att utträta.

Och stormen reste sig, så att skyarna ströko mot den höga, fårade pannan, provande slog han de väldiga, gråa vingarna samman — det lät som när nödkottet går bland skären i nattetid — så lutade han sig långsamt framåt, tog sats — och starten gick med så vinande fart att havet först några ögonblick skälvde som i frossa, för att därpå som en fruktansvärd alplavin av bländande vit yrsnö rusa i den store förödarens spår. Det var icke en storm, det var en orkan som cykloptjöt kring Eddystones fyr och vräkte halva Atlanten framför sig in i Kanalen — och tätt efter följde avgrundens stora kör med instrument av förlorade människohjärtan: där klingade den giriges guldmünt, där röt den hårdsinna mot hungrande broder, där läspade honungssöte förföraren, där pustade vällusten, där vrålade den tygellösa lidelsen, där gnällde kopplerskan, där hänskrattade brottet — det var full orkester vid ett helvetiskt symposion. Och så kommo sist de tusende dränktes ångestfulla vålnader, djupen kunde inte behålla deras kroppar i denna vattens oerhörda omvälvning och döda mäns vita skallar stucko då och då över vågkammarna, medan deras andar redo grensle över de kalla axlarna och skrekro ömkligt efter grav och jordfästning.

Jordens stora ofrid höjde sig emot stjärnorna, giganten där nere begärde allians med giganten däruppe: Kom, kamrat, lys min väg och håll basen till min melodi, så skola vi sjunga Herranom en ny visa! — Och han, den dystre och starke, som kör fyrspar mellan himmel och jord, rullade ut sin långa piska av eld och slog en klatsch genom molnen, så att närten för väsende ned mot en sovande värld, allt medan han sjöng, skrovligt och hårt, som han gjort sedan tiden var ung, sjöng i stigande furioso förintelsens dånande aria: Allt är fåfänglighet under solen.

Då, vid blixternas sken, fick stormen se en ensam skuta, som djärvt stävade sin väg framåt. Många dylika, både stora skepp och små, hade han denna natt ödelagt med besättning och allt och nu var troligen denna farkost den sista, ty det var ej lång tid kvar till svenska landet. Hej! — och så var han där, ställdet fartyget på ände, slet i tackel och tåg, bräck-

te i rodet och illtjöt, så att det slog lock för örönen på männen.

Men den unge skepparen var situationen vuxen, hans hand var senig och fast och hans båda karlar hade mer än en gång sett faran i vitögat ute på havet.

— Åh, Cecilia reder sig nog, ropade han förtröstansfullt. Med den här farten böra vi om några timmar få känning av Kullanasan och sen äro vi snart hemma i Ramsjö.

Cecilia stod sig också gott emot brottsjörarna. Det var ett starkt byggt skepp, som förde sig smidigt i vattnet, rodervilligt men också med kraft att sätta hårt mot hårt. När stormbyn kom gav det skenbart vika och lade sig djupare och djupare, så att till sist skum och böljor vältade in över relingen, men fartyget bidade endast rätta ögonblicket för att visa sin styrka och masttopparna beskrevo åter sin båge upp mot zenit. Så gick färden, stampande och rullande, framåt en bit — men på en gång sprang himmelen sönder mitt över skutan med en bedövande knall och som Njommelsaska där uppe i midnattssolens nejder kastar sig ut över klipporna i ett mäktigt jättesprång så strömmade här ned en glödande, bländande eldfloed, följde masten utefter och slet skeppet i två hälfter. Då skrattade stormen så att vingarna darrade, han blåste en stor grön tångslemmig vattenmassa över det eländiga vraket och fortsatte därpå sin färd.

Luften var lugn, men havet vräkte och som kullstörtade torn under en jordbävning stjalpte de högspetsiga böljepyramiderna larmande ned i de hit och dit vaggande avgrunderna. Blott en av de tre männen kom upp till ytan igen; det var kaptenen. De andra två voro och förblevo borta. Han fick fast i en kringflytande åra och lät sig så drivas framåt av vågorna i den kolsvarta natten.

Tusen tankar strömmade genom hans huvud. Först var där förlusten av hans präktiga skuta, men mitt under grämseln kunde han inte låta bli att le. Cecilia var nu förlorad för alltid, men hon, som givit hans fartyg sitt namn, hon, hans solsken, hans ögons lust, hans hjärtas vän, hon bidade honom längtansfullt och troget där hemma i Ramsjö. Åh, han mindes som i går den ljuma augustikväll, då han förde den vackra Cecilia i Hillarp som brud i sitt hus — hon snavade just på själva tröskeln och skulle ha fallit, om icke hans starka arm hållit henne uppe — ett dåligt varsel, sade hans gamla mor och skakade på huvudet. Prat — skrock — dumheter!

Men ändå grep honom en ängslan, där han kämpade för livet bland vågor och mörker. De hade blott varit gifta två år och av den tiden hade han vistats borta nu hela sista året, utan att en enda gång få någon underrättelse från de sina. Han gick i all ro med en saltlast från Malmö till Danzig, men vid återkomsten slog Magnus Stenbock, generalguvernören, ned på honom som en hög. Det var strax efter det olyckliga Pultavaslaget och höga vederbörande voro i full färd med att uppsätta två nya skånska kavalleriregementen, vilka skulle överskeppas till kontinenten. Stenbock hade lagt märke till Ramsjöskepparens snabbseglande skuta och så tog han honom utan vidare i beslag för befraktningen över Östersjön — nåja, inte honom allena, ty med många andra fartyg gick på samma sätt. Här gällde att handla raskt och generalguvernören var inte den som sov bort tiden. Och så blev

det att gå som en sorts enklare örlogsman, än hit, än dit, än med ett, än med annat, jagad av dansken långt ur kursen, emellanåt med kulorna susande om örönen, men alltid hade han fredat sig krytt — ända tills olyckan nu rammade honom i hembygdens farvatten.

I samma ögonblick gled en flammande blixten genom rymden och vid dess sken såg han med förvåning tätt bredvid sig ett skepp, som med möjligast största segelyta tillsatt kryssade ned mot Sundet. Ombord syntes blott en man och en kvinna. Han ropade flera gånger av all kraft och nästa ljungeld visade de två stående vid relingen och stirrande ut på havet. Deras ansikten voro väl insvepta, men han tyckte sig känna att mannens ögon upptäckte honom. Då gav kvinnan till ett skri, ett rop av ångest och fasa och hennes följeslagare utstötte ett doft, halvkvävt: Förbannelse! När blixten efter en stund för tredje gången upplyste havet var synen försvunnen.

Ramsjökaptenen kippade efter luft — det kändes alldeles som han skulle kvävas. Vad var det där, som förbannade och gick som en dröm? Den flygande holländaren — spökskeppet männe, denna gudsdömda vålnad, vilken alltid är framme i stunder av fara på sjön! Var det en förebådelse att någonting — någonting hänt Cecilia? Men hon hade ju till skydd både hans mor och hans fosterbror Tomas, vilken hans far tagit upp i sitt hus som eget barn, sedan pojken föräldrar dött, fadern genom drunkning, modern genom sorg. Och Tomas och han — de två hade ju städe varit som ett — och fosterbrodern lovade ju honom vid bortresan att vaka noga över Cecilia och skicka underrättelse om något inträffade. Och då han inte hela året något bud fått måtte dock allt stå väl till.

— Om vi bara haft ett barn ändå, suckade han.

Men då slog honom en annan isande tanke: Kanske sjöräet varslade för hans egen död? Skulle han aldrig nå stranden, utan sjunka här vid Sveriges tröskel — bli lik — fiskföda? Och detta när kärleken satt väntande och lyckolog i Ramsjö, när två mjuka armar och en kyssvarm mun räcktes den förliste!

Och han bad, som människan kan bedja, då hoppet står med handen på dörrvredet och ämnar gå:

— Herre, låt mig komma helbrägd i land och jag skall göra dig ett fartyg och hänga det i kyrkan till din ära, så att alla skola se och vörda din kraft! Hör mig för Kristi skull!

Bönen var knappast utsagd förrän benen släpade mot en sandbotten och i nästa ögonblick kastade vågorna honom högt upp på stranden. Molnen hade under tiden skingrat sig så att det blivit ljusare och han såg nu att han hamnat vid det lilla fiskläget Höganäs.

Trött och med bultande tinningar men jublande glad över att ha blivit räddad vacklade den skeppsbrutne bort till en av de närmast liggande stugorna, där folk ännu på grund av stormen var i rörelse. Han ville inte dö. Vad skulle det också varit för mening uti att rycka honom hädan nu, när det sprittande, handlingskraftiga livet satt borta i Bjäre härad med famnen full av märkliga gärningar! Den ljusa, soliga tillvaron var sannerligen värd att med en åra kämpa en natt mot det bistra, skumma havet!

Folket tog vänligt emot honom, han fick

Förnämsta läroanstalt för kvinnligt handarbete.

Undervisning i: Klädsöm, Fransk linnesöm, Barnkläder, Konstbroderi, m. m. Beställningsavd. för klädningar och linge. Anmälningar dagligen 10—5. Prospekt på begäran. 6 frielever.

S:ta Birgittaskolan
Allm. tel. 51 90. — Grundad 1910 — Riks tel. 141 08.
Regeringsgatan 19—21, Stockholm

Textilavdelningen.

Uppritade och påb. arbeten. Gardiner, Kuddar, Dukar, Spetsar och Linnebatist, Monteringar av arbeten. Stort urval av äkta spetsar även antika.
EMMY KYLANDER.

torra kläder och något varmt att dricka och så satt han framför den sprakande spiseleden och kände sig så innerligt väl till mods. Om de händelsevis hört någonting från Ramsjö? Fiskargubbarne skakade på huvudena, där de sutto böjda över sina nät, endast en av dem såg upp med en stickande blick. "Är du skeppar Dagfinn från Ramsjö?" Och när frågan bejakades reste sig den gamle, tog sin mössa och gick, men såg i förbigående så underligt, nästan vemodigt på den främmande, att denne hajade till. Han ville fråga något, men orden stockade sig i halsen och när han äntligen sansat sig var gubben gånge. Men långt ut på natten låg han sedan vakent och tänkte tankar av både gott och ont.

Nästa morgon stod en strålande sol över ett lekfullt småkrusigt vatten och för en behaglig bris förde honom hans värdfolk runt Kullen och över Skelderviken till hans hembygd. Där såg han redan sin gård — sin kärleks helgedom, sin lyckas skattkammare, alla sina sköna drömmars sagoslott! Snart skulle prinsessan träda ut på farstuvist och då skulle hela Bjäre lysa upp som en kungasal i gästbudsstunder!

Han höll redan handen på dörrklinkan — men där kom ingen prinsessa. I stället hörde han en tom, svag, jämrande röst, det var hans mors; det klagade som sjöfågeln, när man rövat dess ungar, det pep ängsligt som lövsångaren, när man skövlat dess bo. Hon läste i bibeln:

"Och jag skall sätta fiendskap emellan dig och kvinnan."

Stämningen blev pinsam, han kände det som fången, då denne föres in för att höra sin dom. Häftigt ryckte han upp dörren och steg in. Gumman var ensam i kammaren.

— God dag, mor.

Hon släppte boken och blev sittande med hopknäppta händer, bara oavlatligt stirrande på sonen. Så kom det då slutligen stötväs — en stor hjärtevända skaffade sig luft:

— Dagfinn! — Herre gud, herre gud! — Du starke hämnare på vredens dag! — Min själ dö med de filistéer!

Då högg den blinda förskräckelsen sina klor i hans hjärta och kramade till, så att dess slag blevo häftiga och hårda, som när fiende-hand bankar på fiendeport.

— Hur är det? Vad har hänt? Mor — mor!

Men hon satt bara och vaggade fram och tillbaka, en bild av slö tröstlöshet. Och så tuggade hon om och om igen:

— Herre gud — vredens dag!

Därute skrattade skatorna, alla fönster i Ramsjö glodde blodröda över viken, allt i vidan värld, som en gång älskat och lidit, lutade sig i smärta mot sina begrätta minnen och på Jakobs stege trampade tungfotade sorger med böner på bleka läppar.

Men det brast löst till sist — vårforsen störtade fram genom dalen, lavan nådde kratermyningen och rann ut över vingårdarne, synder och skam sprungo skrikande gatlopp mellan två människohjärtan. Det var den gamla historien hon berättade, den där om lögn och svek och glömda plikter och sjudande ont blod, heta lustars saga, som redan Eva lyddes till under vetandets träd. Tomas hade lockat Cecilia att förgäta sin äktenskapliga ed och när följderna härav började bli alltför synliga, rymde de, helst ryktet berättade att den äkta mannen snart kunde hemväntas.

— När gävo de sig av?

— I går.

Ah! — Då förstod han skeppet som han

sett — och kvinnoskriket och mannens förbannelserop. Det hade dock varit ett spökskepp, det bar djävulen ombord och han förde Dagfinns levnadslycka till avgrunden.

Detta var således tacken för att han älskat så innerligt och sannt — den eviges tack, han, som är kärleken — kvinnans tack för en orubblig trohet — fosterbroderns tack för en blind, klippfast tillit! — Bedragen, vanärad, räddad från döden på havet för att i stället av minnena, dessa hjärtats bödelsdrängar, långsamt marteras ihjäl i den tortyrkammare, som kallas hemmet — och sådant tillstodjer allmakten, lögn och falskhet stå i högre kurs däruppe än sanning och redlighet!

— Gud och djävulen måtte handla i kompani ibland, mumlade den olycklige och han hädade himmelen som Simei hädade David. Detta brott är uttänkt inom helvetets hank och stör och Herren förde mig välbehållen i land för att jag skulle se den kalmark, den vrenska obygd, där en gång mitt paradisi låg. — Herren din gud är en stark hämnare! Min far stal och plundrade vrak, som sed varit här på kusten från fädrens tid — nu kommer Mose gud och stjal och plundrar av mig och gör mig till vrak —! Varför skall jag bli syndabock för många släktleds missgärningar, jag, den förste i ätten, som varken stulit eller plundrat! Är detta den rättvisa man lagstadgat i himmelen, då ve över ära och dygd på domens dag! Ah — stode jag än i skaparens sal, allena syndare bland otaliga serafier, så kastade jag honom dock i ansiktet min, människans dom: Detta var ett ont verk!

Men hjärtats storm lade sig till sist, på en vild förtvivlan följde den stilla, långa sorgen, den dova, ruvande smärtan, som ingenting tror, ingenting hoppas mer, bara sitter på yttersta skäret i väster och med feberheta ögon stirrar på sin lyckas blodröda solnedgång. Hemmet, som han drömde så mycket fagert om, hade blivit honom en rövkula, i dess farvatten sjönk Cecilia från Ramsjö, under dess tak skändades Cecilia från Hillarp. Allt hade lidit skeppsbrott den förfärliga höstkvällen, endast ett par odugliga spillror funnos kvar: han själv och hans mor.

Sakta gingo dagarna för de två övergivna i Ramsjö. Under intrycket av de första brännande hjärtekvalen tillbakavisade Dagfinn hänfullt tanken på att till erkänsla för sin räddning göra Gud ett fartyg att hänga som åminnelse i kyrkan — det hade för honom ju varit mycket bättre om han fått gå till botten med sitt folk. Men så småningom fick han dock en annan syn på saken. Han hade givit löftet blott för att komma helbregda i land, detta skedde också och då var det hans plikt att hålla sitt ord.

Och så tog han slutligen itu med arbetet. Ibland, i tunga, mörka stunder tyckte han likväl det hela vara ett grymt gyckel med sig själv, ett trälsint kyssande av ett blodigt gissel, då ropade det trotsigt inom honom: Herre, ske icke din vilje, utan min! då kunde han med dyster, ond betoning mumla: Herren gav och Herren tog — men där stannade det; i fortsättningen: Välsignat vare Herrens namn! förmådde han icke instämma. I sådana ögonblick slängde han med fasa arbetet ifrån sig i en vrå och gick ut. Men hur det nu var kunde han några timmar senare överraska sig själv med att åter sitta och syssla med votivgåvan, han hade helt mekaniskt återvänt till detta göromål, som om en inre makt drev honom dit. Då log Dagfinn ett trött, vemodigt leende; Gud var en ihärdig fordringsägare.

Så gick julaftonen in med böljande, hög

sjö under en mattblå decemberhimmel, där en blek sol lät några mässingsfärgade ljusknippen rulla över Skelderviken upp mot Bjärebogden. Vinden var vass och genomträngande, naturen hade dragit det tjocka snötäcket över örönen och somnat från alltsammans, endast havet, det fria, mäktiga, omätliga havet, som vakat under stjärnorna sedan jorden var öde och tom, andades i djupa, tunga drag, så att det breda bröstet stod som en valvbåge mellan världshalvorna och i blixtrande ljussignaler sände sol och vatten varandra sin hälsning: god jul!

Sedan tidigt på morgonen hade kaptenen varit sysselsatt med att lägga sista handen vid sitt fartyg och i skymningen blev det fullt färdigt — ett smäckert, fint utfört arbete, minutöst vårdat i alla detaljer. Och han såg på sitt verk — där lågo insnidade hans livs alla minnen: hur han älskat och lidit, vad han ägt och saknat, en jublande lycka och en frätande olycka. I aktern blänkade i guld namnet Cecilia — många, många smärtors namn, kvalens och sorgens ödesdigra lösenord — men det låg också sång och kyss och skratande fröjd i det namnet, en ljum, ljusmåttad augustikväll med fejlors muntra låtar, med strålande brudgom och rosenkindad brud.

Då tänkte Dagfinn:

— Den eviges Cecilia skall aldrig gå i kvav som min.

Var fanns hon nu, på julaftonen? Hade hon måne helt förgätit allt, sitt löfte inför altaret, sin man, sitt hem — allt? Brann något helgljus på deras bord, nådde ropet: Frid på jorden! också in i deras kammare? Dagfinn kände sig så underlig till mods, så orolig och nedstämd. Stilla lösgjorde han båten och rodde utåt sjön.

Månen var uppe, men doldes av moln. Vågorna vräkte sig under buller och dån runt den lilla farkosten. Plötsligt kom en toppskummig, bred bölja och slog en mjuk volt ner i vågdalen, varvid båten nära på fylldes med vatten. Efter mycket besvär avlägsnades väl detta, men den unge skepparen fann med häpnad att vägen tillfört honom något annat också, nämligen liket av en man, som låg framstupa på båtbottnen. Här var intet annat att göra än snabbt ro i land. Hemkommen drog han den döda kroppen upp på stranden, samtidigt med att två skyar gingo i sär och månens trolska sken välde fram genom moln-gluggen.

Och Dagfinn såg — och han kände hur blodet rusade till sin källa. I detta stela, vita ansikte med sina glasartade, brustna ögon läste han alla sina gångna dagars biografi — och långt ute på fradgande vik satte näcken melodi till människans genomlevda öden. Det var sin egen underbara polska han drog, den bleke drömmaren med korallkronan, och smekande kommo i julens natt visans tio första låtar om brödratrohet och vännensinne — men så brusade fram polskans elfte strof, denna, som ingen av kvinna född kan spela till slut, och den täljde om svek och svarta hjärtan och leda lidelser och broderlögn — och tonerna gingo ut så gripande stora, så kraftigt sanna, så vinterödsligt dystra som Iskariots tankar på vandringen till Hakeldama, som Sauls sista drömmar efter striden på Gilboa berg.

Det var Tomas, vars lik sjön kastat upp i Dagfinns båt. Förbannelse — det sista ord han hört fosterbrodern yttra i livet — borde han inte slunga det tillbaka nu över denna gravkalla gengångareskalle, låta det för hans ande bli det sista bortdöende ekot av hans dater på jorden? Men då skälvde i födelse-

CAP KAKAO

är genom sin fylliga, goda smak och renhet den bästa och billigaste.

FRANSKA CHOKLAD- & KONFEKTFABRIKEN, A.-B. - GÖTEBORG

Fru Wilhelmina Skogh donerar på sin 70- årsdag.

Fru Wilhelmina Skogh.

Vy av villa Foresta.

FRU WILHELMINA SKOGH FYLLDE den 14 d:s sjuttio år.

Fru Skoghs särskilt för en kvinna märkliga levnadsbana är nog känd för de flesta. Inom sitt fack har hon stått som en av de bästa och mest företagsamma. Hon drog sig aldrig för de litet djärvare planerna — man tänke på ett företag som Grands ombyggnad med inrättandet av vinterträdgård etc.

Med anledning av sin sjuttioårsdag har fru Skogh mot vissa villkor erbjudit sitt vackra hem på Lidingön, den kända villan Foresta, som gåva till Lidingö kommun. Foresta skulle användas till kommunalhus eller stadshus.

Om gåvan mottages, får Lidingö det kanske vackraste kommunalhus, som någon kommun i vårt land kan uppvisa. Villan, som blev färdig 1910, utgör en väldig anläggning. Antalet rum uppgår till omkring trettiofem, därav en rad stora salar. Hela villakomplexet är taxerat till omkring 1½ mill. kr.

kvällen ett annat eko i den bedragnes själ, en röst som dallrat genom seklerna sedan bergspredikarns stora dag, en maning, varm och hög, som himmelen över Galileen: Dömen icke, så varden I icke dömde.

Då steg till hans sida över sanddynerna en kvinna helt i vitt. Månen tog hennes smidiga gestalt i sina strålar, hon stod som en vän drottning från nattljus Alfhem.

— Rör honom ej — må han ligga ogild till vedergällningens stund! Gud har satt ett tecken på Kain.

Hon strök håret ur den dödes ansikte. Då lyste i pannan ett blodrött brännmärke — brotts sigill, tjuvstämpeln.

Och Dagfinn blickade djupt i hennes ögon, där en gång en namnlös lycka lett bakom vildvinsrankor i Ramsjö. Nu talade de om ånger och skam, om trötta fjät över stiglös gungfly, om heta tårar i vakornas långa timmar, om blodets eld och flammen, som förtärde både nattvardsaltaret och döpelsefonten. Men i hans själ rodnade en majmorgon i öster och hat och förtvivlan och svekdigra minnen förtunnades med dimmorna, vilka halkade undan för det gryende ljuset. Då böjde hon knä för honom, i vars hand nu låg att förskjuta eller förlåta och räckte skyggt barnet emot sin domare. Sakta drog han dem bägge till sitt bröst.

— Cecilia! Hur usel du kom — signe dig Gud blott för att du kom!

— Jag är ett drivande vrak, Dagfinn.

— Det är jag också — alla, alla äro vi vrak, du mitt hjärtas vän! Jordan är full av sjöskadade själar, av spillror efter goda tankar, av lösslitna roder, som en gång hållit kraftiga viljors raka kurs — skeppsbrott och förlista vart man ser — och världen gungar och vågorna slå samman över våra huvuden! Ve den, som fraktar tungt gods på livets hav, som lägger årsslitets vinningslystna mödor till däckslast högt över relingen — han blir stormen ett lätt byte. Men kärlek, som syndat och sörjt — ett hem, över vars ås den luttrande olyckan gått — med dessa två makter ombord, med dem ensamt går människoskutan i hamn. — Kom!

Viljelöst lät hon sig föras vart han ville. De båda flyktingarna hade på en gång kommit åter till Ramsjö, han som lik och hon —

ja, var inte också hon ett lik? Allt var så dött och förfruset inom henne, hjärtat föreföll vara naket och fattigt och stormpinat som en tundra, där endast det gångnas vargatjut störde tystnaden. Men då kände hon hur mannens starka arm tryckte henne till sig — och ödemarken gick i grönt, den vilsefarna återfann rätta vägen och Magdalas förvillade Maria såg kärleken stå med räckta armar i hemmets dörr, kärleken som tror allt och förlåter allt, som varm och mild böjer sig över synderskan i Simons hus, som i julens natt sjunger i alla Skånes klockor.

Dagfinn avlägsnade sig ett ögonblick och bar vid återkomsten under armen ett större föremål, insvept i ett skyнке. Och så fortsatte de vägen framåt emot kyrkbyn.

Småningom fick han veta allt. Hon och Tomas hade rymt över till Danmark, till fiendelandet, där han ägde några bekanta fiskarefamiljer. De blevo också vänligt mottagna, men han övergav henne, strax efter det hon fött barnet, och slog sig i slang med ett tjuvband. Vid ett nattligt inbrott på ett gods blev han emellertid gripen och den förgrymmade adelsmannen gjorde processen kort med svensken — efter birkerätt brännmärktes han i pannan som missdådare och fick

därpå löpa. Antagligen hade Tomas nu kommit över en båt och ämnat sig till Sverige igen, men förolyckats i Sundet. Vad henne anginge hade hennes vänliga värdfolk föranstaltat om hemresan för dem bägge, moder och barn. Och på Ramsjö strand möttes så de tre — kvinnan, mannen och förföraren — jorden hade repeterat sin första synd — själarna blygdes och darrade och Guds stämma ljud i lustgården: Vem har låtit dig förstå att du är naken?

Så voro de äntligen framme vid kyrkan. Sakristians dörr stod på glänt — klockarfar skulle ju komma tidigt den morgonen och ville icke bli uppehållen av det gamla, besvärliga låset — och så stodo de två framför altaret, där julens klara måne bredde sitt drömande sken över antependiet och Kristi korset.

Då steg offeraren upp till allförbarmarens bord, Aron böjde sig inför nådastolens ljus. Dagfinn tog omslaget av sin börda — det var skeppet, löftesgåvan, den eviges fartyg, som han ställde på helgedomens duk. Och denna farkost bar allt, som i långa tider tyngt två människöden: hans onda, mörka tankar, hans hat, vrede, bitterhet och förtvivlan, hennes sorg och ånger, hennes brännande tårar, hennes kvalda suckar — allt av detta livets vända, som synden sår under sin vandring genom samvetet, den leda trollbyting, som brottet lämnar kvar i själen, när det rövar tillvarons vackraste barn, friden. Mannens röst darrade, känslans hårt spända sträng skälvde:

— Herre, här är min juleskänk — för nu två arma, vilsefarna själar i hamn — för Kristi skull!

Men Cecilia i Ramsjö såg upp mot helgens djupa, underbara himmel, där förlåtelsen log med krubbans barnaögon — och det sjöng, det jublade i hennes hjärta, hon var åter Cecilia i Hillarp, den Cecilia, som ännu icke snavat på hemmets tröskel — och hon hälsade herdarnes stjärna med den genomgångna prövningens trosvisa:

— Herren tog och Herren gav —

— Välsignat vare Herrens namn! tillfogade Dagfinn och kysste sin hjärtans kär.

Och så blev det jul i Ramsjö.

Goda råd äro dyra.

Ett gott och billigt råd

är att Ni bör pre-

numerera på

IDUN

1921.

:-:

Pröva

Tuppens Zephyr

och Ni köper ingen annan.

Bomullstyger = Möbeltyger = Gardiner

Prover på begäran. * * * * *
Precisera vad som önskas. * Konstfliten, Göteborg.

KVINNOR OCH STUDIER. AV ELIN WÄGNER.

PROFESSOR EDVARD LEHMANN'S bok *Kvinnor* (Bonniers förlag) är på sitt sätt betecknande för modern manlig uppfattning av kvinnofrågan. Det är en bok, som genomgående bär prägeln av att författaren vill vara rättvis och human. Han erkänner kvinnans likvärdighet med mannen, medger — vilket sällan händer en man — att männen först togo från kvinnorna deras arbete och att dessa voro i sin fulla rätt, när de i sin tur trängde in och delade männens. Ja han erkänner det konsekventa i att kvinnan får politisk rösträtt så snart den betraktas som en allmän mänsklig rättighet. Det är inte mer än rätt att tacksamt erkänna dessa framsteg hos män, som likt professor Lehmann ha en i grunden reaktionär syn på kvinnans ställning. De visa därmed, att de icke förblivit opåverkade av kvinnorörelsens argument och resultat. Så långt som de hade visserligen deras fäder icke hunnit.

I gengäld fastslår professor Lehmann kvinnans intellektuella undermålighet och på det stora hela obekvämlighet för studier. Som konsekvens härav föreslår han en särskild lättare studentexamen, kortare universitetskurser med mindre examina, bland annat en kvinnlig medicinsk examen, (som skulle berättiga till vad? Till att bota enklare sjukdomar eller enklare patienter?)

Professor Lehmann antyder, att han här skulle ha den studerande kvinnliga ungdomen med sig. De yngre studentskegenerationerna stå visserligen i allmänhet främmande och osolidariska inför kvinnorörelsen, de ha ju med fri tillgång till studierna vunnit vad de behövde för sin del och äro influerade av de manliga kamraternas skepticism. Men det skall bli intressant att se, om de icke skola vakna upp inför ett så kraftigt attentat mot deras fria val, ett så bestämt underkännande av deras kapacitet. Det är möjligt att det vid högskolorna med ledning av erfarenheten börjat utbildas sig en viss tradition i de kvinnliga studenternas läggning av sitt arbe-

te, men om det är någon ruter i flickorna, borde de snarare få lust att söka spränga denna tradition, när en universitetsprofessor så klumpigt söker förvandla den till bant och tvång.

Den nya upptäckten, på vilken professor Lehmann stöder sig, när han framhåller kvinnans väsensolikhet med mannen är körtelsystemets inflytande på själslivet. Det är inte utan förvåning man läser, att vetenskapen redan utforskat så mycket om detta hemlighetsfulla körtelsystem, att den hunnit till den praktiska tillämpningen i fråga om kvinnornas psyke och den lämpliga längden av deras universitetsstudier.

Så vitt en lekman begriper något av professor Steinachs undersökningar tyckas dessa ha visat att de manliga sekundära köns-egenskaperna, vitalitet, arbetsförmåga, sinnestämning äro lättare påverkbara genom behandling av pubertetskörteln än vad fallet är med kvinnornas. (Så mycket värre enligt Steinach för kvinnorna.) Väsensskillnaden mellan man och kvinna är ingen ny upptäckt, som professor Lehmann framför med hjälp av de säkerligen innerligt välkomna körtlarna. Ellen Key visste säkerligen ingenting om körtellivet då hon för 26 år sen med oändligt mycket större hänförelse, kvickhet och intensitet än professor Lehmann i sin ganska fadda framställning talar till kvinnorna om deras egenartade väsen och uppgifter. Men hon nöjde sig inte som professorn med en allmän hänvisning tillbaka till hemmen och den lättare medicinska examen (hans glädje över att bristen på tjänstefolk tvingar fruarna att arbeta hemma är förvånande i hänseende till att detta ju blott betyder att en annan klass av kvinnor, tjänarinnorna, gått till fabriken.) Ellen Key drog upp en utvecklingslinje, ett framtidsperspektiv för kvinnan, gav henne stolta och ärofulla uppgifter att lösa. Den, som skriver detta har haft tillfälle att studera de polemiska uppsatser som då skrevos av rörelsens ledarinnor med anledning av Ellens

Keys uppsats och vet, att de alla i fråga om väsensskillnaden och kvinnornas egenartade begåvning gävo Ellen Key rätt. Jag vet också att senare generationer inom kvinnorörelsen också stått på denna ståndpunkt

Två jubileer.

DEN DANSKA NATIONALSCENENS främsta skådespelerska, fru Betty Hennings, som för kort tid sedan fyllde 70 år, firade i måndags sitt 50-årsjubileum som skådespelerska med ett uppträdande på Det Kongelige Teater i Köpenhamn.

*

Den 16 december inföll 150-årsdagen av Ludvig van Beethovens födelse. Kungliga teatern och Konsertföreningen ha firat minnet av mästaren medels uppförande av hans främsta tonverk operan "Fidelio" och nionde symfonien. Dessutom har Budapestkvartetten uppfört av hans kammarmusik.

och ut från den fört sin kamp för lika berättigad ställning inom den stat, där de liksom männen ha att leva sitt liv. Rösträttsstriden i Sverige har varit en mödrarnas strid fullt ut så mycket som de självförsörjandes. Det förefaller därför som om professor Lehmann vore ute i ogjort väder, när han med körtellivet vill slå ihjäl Stuart Mill och kvinnorörelsens hybris: dess jämlikhetsdogmatism. Den engelske filosofens betydelse ses av kvinnorna sedan länge rent historiskt. Att samhället på hans tid konstruerat upp en konstlad skillnad i förmögenheter mellan man och kvinna, som försvann med de konstgjorda skrankorna, det skulle man dock tro att de senaste årtiondena bevisat.

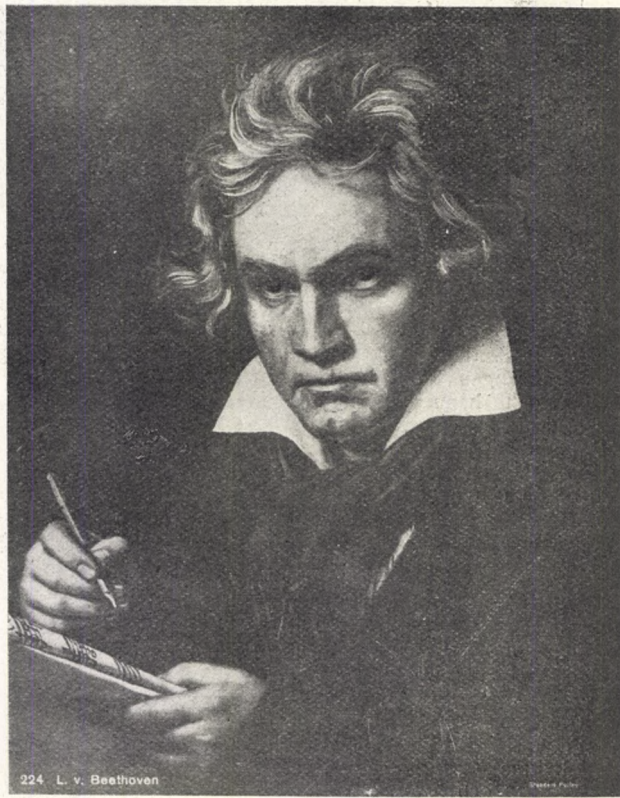
Jag vill inte påstå att kvinnorörelsen saknat hybris, före kriget åtminstone fanns den. I Stuart Mills land tog den sig (exempelvis hos ytterlighetspartiet suffragetterna) uttryck i ett stegrad medvetande om kvinnans olikhet med mannen. En mystisk dyrkan av moderligheten, en religiös tro på det kvinnliga väsendets egenart och drömda möjligheter, hänförelse för de underverk kvinnorna en gång skulle uträtta, var texten i de tal, varmed suffragettledarinnorna eldade sina skaror. Mindre extatisk gick samma tanke igen över allt inom den anglosachsiska kvinnorörelsen och färgade också av på kontinentens. Kriget kom denna extas att sjunka. Kriget visade det manliga tänkandets, det manliga körteltänkandets oerhörda makt över kvinnorna. Det har efter denna erfarenhet kommit en trötthet över kvinnorörelsen, som det behövs reaktionens väntade anlopp för att övervinna.

Professor Lehmanns bok inger en känsla av osäkerhet hos läsaren, beroende på att denne framstående vetenskapsman är inne på ett område, som han icke behärskar. Han sammanfattar kvinnornas egen ställning till sina stora problem utan att — så vitt det framgår av boken — känna till kvinnorörelsens teoretiker inom egna led.

Han vet ingenting om Olive Schreiner,

Betty Hennings. — (H. Damgaard foto.)

Ludvig van Beethoven.

Såväl konstnärliga som enklare
A/B SVENSKA MÖBELFABRIKERNA

MÖBLER

MODERNA

DET FINNS DE, SOM PÅSTÅ, att skönheten börjar lämna det släkte, som efter sina handlingar att döma tilltar i klokhets — — — Man behöver bara betrakta de barnbilder av Einar Ner- man, vi här återge, för att känna sig lugn för vårt släktes framtid. Dessa små äro i sin skälmska gråce, sin omed- vetna ljuvhet som löften om fullkom- ning, vilka kanske — så brukar det ju gå — ären skola föra allt längre bort från infriandet.

BARN I BILD.

De bilder, vi här visa, äro lånade från en utställning, som f. n. pågår i Gummesons konsthandel, där samtidigt fru Vicken von Post utställer en del vackra Rörstrandssaker i porslin. I de flesta av dem är det inte bara konstnä- ren, som talar, utan också pappan — men vem skulle för övrigt ha bättre förutsättningar att kunna återge det lju- va i det öppna barnansiktet, som ännu inte hunnit få den anlagda masken, än denne de gracila linjernas konstnär?

Bilderna visa: överst "Madonnan" (är det in- diskret att förråda, att det är fru Kajsa Nerman själv, som stått modell?), t. v. "Carl Henrik" och t. h. "Tom". Under des- sa tre oljemålningar mö- ter oss åter konstnärens lille son och modell Tom i akvarell.

Rosa Mayreder, Charlotte Perkins Gilman, Susan B. Anthony eller Christabel Pankhurst, och säkerligen helt litet om Fredrika Bremers och hennes efterföljers böcker. Och dock ha dessa kvinnor utövat ett stort inflytande på kvinnosakskvinnornas tänkan- de. Därför har professorn missuppfattat detta tänkande och oriktigt återgivit det.

Inom intet annat område skulle en veten- skapsman ha vågat uppträda med så klen- t studieunderlag. Men vi ha sett många gång- er, att det är fint att ignorera kvinnornas försök till klarläggning av sina problem.

Det skall gärna medges att professor Leh- mann vet ganska mycket mer än åtskilliga andra universitetsmän, som skriva i kvinno- frågan, och att han strävar att vara rättvis och hövlig. Mycket av vad han säger är rik- tigt t. ex. den av oss länge predikade satsen att kvinnan måste hållas beredd både för moderskap och borgerskap. Även jag för min del skulle beklaga flickskolans försvinnande, dess kunskapsschema, dess avgångsexamen äro särdeles lämpliga för flickor, som icke

ha för avsikt att fortsätta sina studier med högskolor. Men man har väl rätt att anta att till högskolorna numera komma flickor med studiehåg och studiebegåvning, för vil- kas ambition det skulle från första början vara förkrossande att föras in i skilda kurser med särskilda små examina som mål. Stäng dem då lika gärna ute från universiteten.

En sak som professor Lehmann alldeles bortser från, då han ställer diagnosen på den moderna kvinnorörelsen, är den inverkan, som själva atmosfären, allmänna manliga meningens utövar på kvinnorna, framför allt på dem, som dras till intellektuella idrotter. Detta att de mötas av sin undermålighet som av ett axiom redan vid starten deprimerar. Och kvinnor låta sig lätt deprimeras i det- ta fall, som bl. a. Lydia Wahlströms teck- ning av studentskorna gör gällande. För min blygsamma del har jag i en väsentlig punkt en motsatt uppfattning mot professor Leh- mann. Jag anser att kvinnornas självtillit be- höver uppmuntras hellre än nedklubbas, de- ras ambition sporras och insatser erkänns.

Äkta Spets- & Sidendépôt
LINNÉGATAN 38

A. T. 197 00.

2 tr. HISS.

Riks Ö. 4 36.

Besök

JULUTSTÄLLNINGEN

SPETSAR TEXTILARBETEN BRODERIER M. M.

ALMANACKAN. AV ARTUR MÖLLER.

BENGT RÅDBERG LUTADE SIG tillbaka i fåtöljen, drog ett bloss på sin cigarr och slöt ögonen. Han kunde lugnt vila sig en minut. Det var ingen som lade märke till honom eller väntade något av honom just nu.

Där fanns minsann annat att tänka på och glädja sig åt med förnuft och alla sinnen!

I snart tre timmar hade julklappsutdelningen pågått. Barnens bord voro redan rågade av allt ett mänskohjärta önskar sig mellan fem och femton år. Bilar, soldater, dockor, luftskepp, pansarbåtar, skridskor, färglådor — ja allt, kort sagt. Familjens salong liknade en leksaksbutik under julexpositionen.

Bengt Rådberg hade glatt sig åt barnens jubelrop och överraskningar, men nu kände han sig lite trött. Han var ju inte van vid så mycket liv omkring sig, så mycket støj, så många stämmor. Och man började ju bli till åren också... Men med slutna ögon inandades han välbehagligt den gammalkända doften av lack, av äpplen och vidbränt granbarr. Den var densamma som förr i världen...

Då spratt han till vid en gäll röst som ropade: — Morbror Bengt! Det här är till morbror Bengt!

Den nioåriga Anne-Marie stod framför honom, hennes ögon tindrade av deltagande och nyfikenhet.

Med väl spelad iver öppnade han det lilla flata paketet.

Det innehöll en almanacka — en mycket fin, flaggröd almanacka med guldsnitt.

Han såg strax vem som var givaren.

— Tack ska du ha, sade han och kysste Anne-Marie på hennes äppelkind. — En bättre present hade jag inte kunnat få. Det var just vad jag behövde.

Och han lade den på det lilla bordet bredvid sig, bredvid punschglaset. Nu hade också han sitt julklappsbord! Det var den tanke han såg lysa i Anne-Maries ögon, innan hon skyndade bort för att falla i extas över en praktfull dockservis.

En almanacka...

Bengt Rådberg slöt på nytt ögonen, och ett stilla leende gled över hans ansikte. Hans fantasi flyttade honom plötsligt fyrtio år tillbaka i tiden.

Det var en kväll som i kväll, med doft av lack och barr, med strålgans av hundra ljus — ah, men de strålade på ett annat sätt den gången!

Och det var bord som dignade av allt vad ett mänskohjärta mellan fem och femton år kan önska sig. Men ett av de rågade borden var hans — det allra präktigaste, med bygglådor, tennsoldater, kanoner, lokomotiv, indianböcker!

En hel värld, en fantasivärld, oerhört överlägsen den verkliga han sedan lärde känna...

Men borta i ett hörn satt morbror Anton... Ensam vid ett litet runt fönsterbord med ett

punschglas. Han hade grå polissonger och Bengt tyckte att han var ofantligt gammal, ehuru tanterna sade, att han var i sina bästa år.

Han hade inte fått någonting annat på sitt bord än en liten tunn almanacka, så det var väl ingen under att han såg så ledsen ut! Bengt hade redan fått tjugutvå julklappar, Signe hade nitton och Kurt sexton!

Så synd det var om morbror Anton! Något måste göras för honom.

Och efter en kort strid med sig själv utvalde Bengt av sitt överflöd en pistol — en vacker, svartblänkande pistol med en hel rulle knallpulver till — och gick fram till morbror Antons bord med den.

Ett sådant underligt leende morbror Anton hade lett, när han tog emot gåvan. Bengt hade inte förstått det då...

Nu var det han som satt här med almanackan på sitt bord. Och om några år var turen hos de glada pojkar, som i kväll stimmade och jublade kring livets bländande lekverk.

— Nå, äro vi äntligen färdiga nu — hörde han världens stämma. — Det var då för väl det. Så vi kan få en bit mat. Stig på, kära bror, supén kallnar!

Och med de andra steg han in till de vuxnas fattiga fröjder.

FÖRFATTARE OCH ARBETARE.

PANIKSTÄMNING PÅ FÖRLAGSMARKNADEN inför det nya året — författare med gott, säkert namn, som få dela de grönas öde och bli refuserade — det är budskapen från den bokens marknad, där idéerna göras till mynt och erfarenheten blir en vara. Enda möjligheten blir väl den, att pennans män få ge sig in till filmen och vi andra samtliga gå på biograf. Men skämt åsido: även om ingen bryr sig om, ifall författaren kan leva, så önskar man ju i allmänhet icke just bokens död. Och det lär stunda svåra tider, när väl den rätt så ymniga julbokfloden är förbi — butiken stängs och författarna få stå där med den löjligaste av alla arbetsprodukter: ett refuserat manuskript.

Medelklassen har icke råd att köpa böcker, det är sakens kärna. Då får man räkna på de stora skaror, som nu ha ryckt fram till bättre villkor än förut och som komma med god aptit — må man hoppas också på andliga ting. Sveriges Författareförening har på initiativ av Per Freudenthal ("Ode Balten") vänt sig till Arbetarnes Bildningsförbund — den stora organisationen, som är förgrenad över hela Sverige och stödjer sig på kanske uppåt miljonen medlemmar.

Efter vad Idun erfarit, ha förhandlingarna mellan parterna nu kommit i gång. Representanter äro utom initiativtagaren Marika Stjernstedt, Erik Hedén och Ludvig Nordström samt för Arbetarnes Bildningsförbund fil. kand. Yngve Hugo, föreståndare för förbundets centralbyrå och dess riksstudieledare.

I själva verket ligger det en intressant och berättigad tanke bakom detta samarbete. Arbetarnes Bildningsförbund har f. n. 425 bibliotek med inalles 80,000 bokband och omkr. 180,000 bokutlån om året. Nu skulle det gälla att så att säga uppfostra förbundets medlemmar till att förstå den förbindelse, i vilken de och hela den läs- och kulturintresserade allmänheten stå till de svenska författarna. I vårt

land har aldrig bedrivits någon diktarkult, och lyckligt är ju det. Men skäl vore väl ändå att tänka på vad författarna ge — ja, ge, ty vad de få i betaltning är verkligen så ytterligt litet.

Nå, tanken är god — men vad skall den leda till? Vid det första mötet mellan författarnas representanter och herr Hugo lovade han att inför de sina med styrka stöda två punkter. Den ena är, att Arbetarnas Bildningsförbund ger författarnes hemställan till staten om höjda författarslag sin sympatianslutning (man må betänka, vad det betyder i denna demokratiens tid, när folkets djupa, stora led träda upp vid författarnas sida!). Den andra punkten innebär ett indirekt ekonomiskt stöd. Man kan våga tro, att inom två år Arbetarnas Bildningsförbunds medlemmar skola ha insamlat medel

till en fond, ur vilken understöd skulle utgå till författarna, kompletterande dem, som Författareföreningen själv delar ut. Då har det verkligen blivit så, att folkets breda lager ge författarna sitt stöd.

Svenska böcker komma icke ut — men däremot ryska i Sverige!

Ja, så är det verkligen! Tre olika förlag trycka och ge ut ryska böcker för utförsel till Ryssland själv eller till ryss-kolonierna runt om.

Förlaget "Norrskenet" (vi tillåta oss återge namnet i översättning), som ledes av det moderna Rysslands främste litteraturhistoriker och en av dess allra finaste litteraturkännare, professor Ljatski, samt professor Lundell, skall bl. a. ge ut samtliga Strindbergs romaner och dramer. De översättas av fru Alexandra Beloborodoff, som redan börjat med "Röda rummet". Tryckeriet är Hasse W. Tullberg.

Förlaget Progress utger en hel mängd utmärkta ryska böcker. En rysk mecenat, Grsjebin, har beställt för fem mill. kr. böcker från förlaget — hans namn må här nämnas med vördnad på tal om de svenska författarnes nöd. Chef för den ryska avdelningen på förlaget är den ovannämnda fru Belobodoroff. Det var just denna charmanta och begåvade dam, Idun i somras presenterade i en mera penibel situation, hon delade med många ryska intellektuella; nu är hon alltså i en ställning, som de flesta svenska yrkesarbetande kvinnor kunde avundas henne — men det är ju en sak, som bara indirekt angår litteraturen.

Slutligen har också Albert Bonniers förlag gett ut fem ryska böcker och har ytterligare fem under arbete.

I Sverige komma snart inte fler svenska böcker ut — men det arma och uthungrade Ryssland kan alltså inte vara utan.

E. TH.

Iduns program 1921

är ökat textinnehåll,
förstärkt redaktion,
större aktualitet,
artistisk utstyrel.

Prenumerera

ofördröjligen!

KÖP NYTTIGA! 500 st. broderade Schweizer-Blusar **SILKES-KOFTOR** Engelska Hellyllekofter
JULKLAPPAR halvårdiga, av vit opal, särdeles eleganta, som kostat 15 kr. bortslumpas till **4.90 pr styck** Lilla Mullvad **39.50** Blått vinfärg **18.50** Vitt-Beige Gult **18.50** Gråblått Grått-Lila

Alfr. Jakobsons Eftr., Storgatan 21, STOCKHOLM.

FILMEN, DESS HER

graderna och djupast ner i folklagren. Våra trohjärtade Ingmarssöner betraktas med häpnad av snedögda japanskor, och vår Dununge kommer vilda sydamerikaners hjärtan att klappa ömt. Det finns ingenstades, dit svensk film inte nu når, utom till Tyskland och Ryssland, som för tillfället äro stängda. Till England har Svensk Filmindustri sålt hela 1920 års produktion i klump, och med hela det Europa, som ligger sydost om Tyskland (Österrike, Ungern, Tjecko-Slovakien, Jugoslavien, Balkanstaterna och Turkiët), har nyligen kontrakt ingåtts. De romanska folkens smak tilltalas, tycks det, synnerligen av svensk film. I Paris blev "Herr Arnes pengar" den största succésen. Och slutligen äro vi med vår film framför allt populära i Australien, Sydafrika och Sydamerika.

Den eventuelle läsaren märkte kanske också av en slump det absolut moderna slut, vi gävo vår lilla inledande berättelse. Det passar utmärkt väl in på verkligheten — ty till filmen och fimbolagen samlas allt slags framstående folk. Där finnas officerare — f. d. kaptener, majorer o. s. v. — som inspicienter, där arbeta ingenjörer och kontorsfolk, där gå författare och journalister. Filmindustrien och filmhandeln äro bland det, som bringar en liten fläkt av Amerika in i vårt fredliga svenska samhälle. Det är inom den, som männen med den stora organisatoriska förmågan och den skarpa blicken kunna förtjäna sina 100,000 i lön och tantième. Läsaren må själv döma, om de representanter för ledningen, vi avporträtter, se mycket "amerikanska" ut. En

D:r Gunnar Bjurman.

Lektor Magnus Gagn.

Hjalmar Bergman.

Gustaf Molander.

HAR ÄNNU INTE DEN DÄR LILLA berättelsen skrivits om den unge mannen, som satt ensam i fjärran land och en kväll på en biograf kom att se en svensk film och i en av de uppträdande igenkände sin älskade, och som sedan express reste hem under ömsom tårar och ömsom klappande hjärta och där hemma fick visserligen inte sin älskade, men väl en fördelaktig plats i ett filmbolag. Om denna lilla lärorika och moderna berättelse ännu icke finns till, så kommer den i alla fall säkert att skrivas (avis à l'auteur.) Ty svensk film är f. n. det, som för Sveriges namn vidast ut över bredd-

Gustaf Berg.

Daniel Fallström.

bläddring i en amerikansk filmjournal lät i varje fall den som skriver detta märka, att samtliga c:a femtio amerikanska filmbolagsmän äro ovanligt sköna och unga män — kanske för att de gamla inte hålla ut.

Direktör Magnusson.

Direktör Bouweng.

Direktör Hemberg.

Redaktör Törnequist.

SVENSK FILMINDUSTRI.

En idealisk film-skönhet (ur "Världens moral och — kärlekens".)

Pauline Brunius.

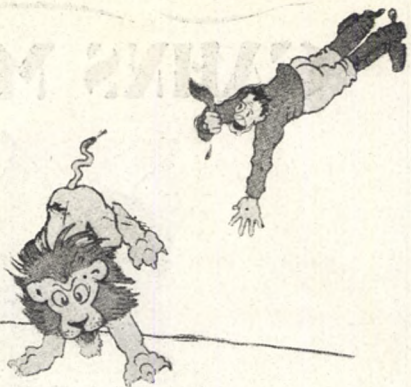

Svenska Filmkompaniets expedition: filmerna sändas ut. I rundeln direktör Sjöbeck.

En kvarn i Sjöbo, Skåne, får b Malmö brandkår. Allt för en

RAR OCH TJÄNARE.

Marie-Louise Gagner.

D:r Ruben G:son Berg.

Det är hos oss en hel del av litteraturens och pressens män, som kommit i mer eller mindre direkt förbindelse med filmen. Där är då först att nämna de tre, vilka som censorer arbeta i Statens biografbyrå: föreståndaren d:r Gunnar Bjurman, d:r Ruben G:son Berg och lektor Marie-Louise Gagner. Och filmens författare? — ja, där ha vi ju Hjalmar Bergman, Gustaf Molander, fru Pauline Brunius, Sam Ask och fröken Ester Juhlin (för de båda sistnämnda, såsom mera anonyma, bör väl också firman: Svensk Filmindustri, nämnas). Daniel Fallström arbetar också litterärt, på Skandinavisk Filmcentral. Som filmregissörer ha vi ju att nämna en hel rad kända teatermän: Hedqvist, Sjöström, Stiller, herr och fru Brunius, Carlsten, Benjamin Christensen (alla för Svensk Filmindustri), och Klintberg (för Skandinavisk Filmcentral).

Från pressen har filmen dragit till sig en hel del krafter; och det är icke få, som från redaktionssekreterarestolen på en stor daglig tidning med dess hets flyttat över till de utan tvivel lugnare residenserna i filmbolagens kontor. Där är ju då i Svensk Filmindustri: chefen för inköpsavdelningen Oscar Hemberg, chefen för den litterära avdelningen Gustaf Berg (som först organiserade den svenska biografcensuren), hrr Knut Husberg, Törnequist, Tessing, fru Vera v. Kræmer, hrr Rydqvist (sign. Åbergsson), Artur Nordeen, Ahlberg och Östberg, fröken Markström m. fl. I Skandinavisk Filmcentral är redaktör Adolf Nygren press-

Ivan Hedqvist.

Direktör Björck.

Direktör Helin.

Victor Sjöström.

Redaktör Nygren.

Fru Launby.

SKANDINAVISK FILMCENTRAL.

John Brunius.

Rune Carlsten.

ombudsman och reklamchef, och fru Lilly Launby arbetar där på den litterära avdelningen.

Det sägs, att man åtminstone på Svensk Filmindustri för ett slags statistik över det svenska folkets smak, mätt med filmens alltfam-

Mauritz Stiller.

nande mått. Av den framgår, för att ta några plock ur högen, att Hälsingborg är en av de få svenska städer, som med förkärlek dröjer kvar vid dansk film, och att man i Västerås, som eljes lär vara en pigg stad, inte tycker om de pigga svenska lustspelen. För resten ha lätta saker aldrig gått så bra som i höst. Men de där "trick-filmerna", varur vår bild längst uppe till höger visar en scen, höra ju till det föräldrade.

Ingen filmartikel bör ju sakna en nyhet, och den kommer till slut också här: Max Reinhardt tänker, sedan han i Stockholm sett "Erotikon", allvarligt på att bli filmregissör!

Det här är en scen, som kommer censorn att lyfta saxen (Ur "D:r Caligan").

vinna ner med — tillhjälp av scenen i filmen "Kvarnen".

Nerliens nyöppnade fotovaruhus i Stockholm — ett mönsteretablissemang, också för filmfotografen.

GAHNS MANIOL

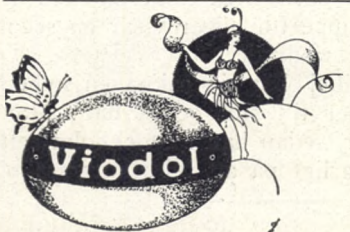
DET BÄSTA
FÖR HUDEN
I ALLA VÄDER

Efter EN GOD MIDDAG kan man
endast dricka

PYRAMIDENS EXTRA

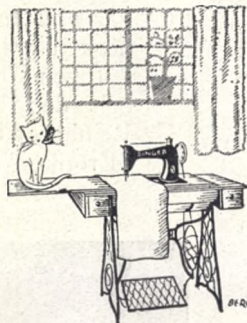
Starkt härligt middagskaffe
RING GENAST EDER HANDLANDE!

VIODOL-TVÅLEN

gör huden smidig och
vacker, hyn klar och ren.

PARFYMERI VIOLA
Göteborg

SINGER
Hemmets Symaskin

PARFYMER AV DE FÖRNÄMSTA MÄRKEN I
SÅVÄL LYX- SOM VANLIG FÖRPACKNING

COTY

AMBRE ANTIQUE	Pr fl. Kr. 35.—
LA ROSE JACQUEMINOT	" " " 25.—
L'ORIGAN	" " " 25.—
L'OR	" " " 25.—
L'EFFLEURT	" " " 35.—
STYX	" " " 35.—

HOUBIGANT

QUELQUES FLEURS	Pr fl. Kr. 28.—
IDÉAL	" " " 18.—

A/B NORDISKA KOMPANIET
PARFYMAVD. STOCKHOLM

ORDER FRÅN LANDSORTEN
EXP. MOT POSTFÖRSKOTT
ELLER EFTERKRAV.

Bildningshärddar och "tråkigheten på landsbygden".

FÖR EN TID SEDAN FÖRDES I IDUN en liten diskussion om "tråkigheten på landsbygden" och medlen däremot. Det hade ett särskilt intresse att läsa de många svar, som kommo från alla delar av landet. Vad som framför allt grep i dessa brev var bildningshungern — den otillfredsställda bildningshungern — inom det stora "medel"-lagret ute i landet.

Man kan inte tala om bildningshunger och bildningsbehov, utan att det strax finns någon, som beskäftigt räcker fram ett recept, där punkternas mångfald endast kan jämföras med deras enfald. Men här hjälps icke stort med recept.

Emellertid, här förberedes nu genom olika kommittéer ett omfattande arbete, som med litet vidsynthet och — våga vi säga fantasi, eftersom det i alla fall är *den*, som ligger bakom all vidsynthet — borde kunna läggas så, att det tjänade icke blott bildningens, utan också de bildningshungerandes intresse. Vi tänka närmast på fornminneskommittén (vars betänkande, efter vad vi erfarit, kan väntas fram på nyåret) och folkminneskommittén.

Fornminneskommittén skall ju bl. a. behandla museifrågan, och det skall bli intressant att se i vilken riktning dess förslag kommer att gå. Skulle icke (den tanken torde f. ö. icke vara kommittén främmande) museiväsendet kunna läggas om så, att muséet i högre grad än nu bleve en kulturspridare? Ett élitmuseum i Stockholm (vilket som sådant också bäst kunde tjäna forskaren) och starka distriktsmuséer runt om i landet — det är kanske lösningen. Den som skriver detta har efter personlig erfarenhet ett starkt intryck av det hängivna arbete för ett hembygds-museum, som i en gammal kulturbygd som Simrishamn med omgivning bedrivs under ledning av män sådana som d:r Bring, redaktör Osterman, fabrikör André. Och ett liknande arbete utföres av liknande män på många andra orter. Detta hängivna intresse, detta "amatörskap" i bästa mening borde man väl tillgodogöra sig genom att göra de ledande personligheterna till föreståndare för distriktsmuséerna med vetenskapligt utbildade amanuenser till sin hjälp. — Vad de stora muséerna beträffar, borde de nödgas vara rörliga, leva vidare genom att åläggas anordna specialställningar efter olika principer.

Men låt oss gå vidare — vidare än fornminneskommittén kan gå i sitt betänkande. Distriktsmuséerna kunde bli medelpunkten för ett nytt slags bildningshärddar i landsorten. "Bildning på landsbygden" säger man — där finns ju föreläsningens verksamhet. Ja, det är sant, och den kostar en halv miljon kr. om året. Men likväl kunde en av de ledande ute i landet berätta, att folk kom bara till de föreläsningar, som åtföljdes av — skioptikonbilder. Finns inte här en omläggning att göra? Och vad distriktsmuséerna framför allt borde kombineras med, vore verkliga kulturbibliotek.

Den gamla tidens gymnasier fyllde i landsortsstäderna uppgiften att vara bildningshärddar. Den tiden är förbi med *det* slagets gymnasier. Ett stort arbete, en väldig organisation förberedes nu — må vederbörande då inte för sina "sakkunskaps-synpunkter" glömma det viktigaste av allt: att här bör givas hård och gnista åt den bildning som tusenden av de bästa ute i landet trängta efter.

E. TH.

**A.B. FÖRENADE
PIANO & ORGELFABRIKER
GÖTEBORG.**

Flyglar, Pianon, Orglar från landets förnämsta fabriker. Föreläsningssal: Stockholm: Drottningg. 23, Göteborg: Arkaden, Malmö: Österg. 28, Norrköping: Drottningg. 16, Gävle: Nya Kungsg. 25.

2 Barnböcker: Fiffes äventyr och Små människobarn

av
ELISABETH HJELMQVIST

"Jag har sett barnaögon tindra vid läsningen om Fiffe", säger en entusiastisk recensent. "Mera om Fiffe' ropa baroen", säger en annan.

Små människobarn

är alldeles nytkommen och kostar 2:25. Fiffes Äventyr kostar 2 kr.

Julens roligaste och bästa barnböcker.

DIAKON STYRELSENS FÖRLAG

Märklig Boknyhet!

Hjalmar Westeson:

Min vildmark

Rikt illustrerad.

Pris häftad kr. 6.50.
Inb. kr. 8:—.

"Sveriges nordligaste präst" skildrar i denna bok på ett livfullt, betagande sätt livet i ödemarken. De stora vidderna och deras folk tråda livslevande fram för läsaren. "Man måste läsa till slut om man en gång börjat" säger en entusiastisk anmeldare.

I närmaste bokhandel eller från

DIAKONISTYRELSENS FÖRLAG

Husmödrar

kommen alltid ihåg att
**WINBORGS
ATTIKSSPRIT**
har en oöverträffad
arom och på grund av
sin högre styrka ett
mervärde av 40 öre
per literflaska fram-
för alla andra liknande
fabrikat.

**PHOSPHOR
ENERGON
PILLER**

FÖRORDAS AV LÄKARE

☉ Vid allmän svaghet,
nervositet, överansträngning
och sömnlöshet. ☉

SÄLJES ENDAST I APOTEK

A. B. PHARMACIA, STOCKHOLM
Kontrollant: PROFESSOR A. VESTERBERG.

ELEGANTA
**DAM-
PÅLSAR**

i NUTRIA, SÄLBISAM
PERSIAN, GRÅVERK
o. ELECTR. KANIN

i prislägen från

kr. 475:—, 575:—

till högre

Sport- o. Automobilpårsar
Muffar, Kragar o. Hattar
i alla skinnsorter.

PAUL U. BERGSTRÖMS A.-B.
74 DROTNINGGATAN 74

Ett vackert trädgårdsföre-
tag, som ledes av
två kvinnor.

Edith Bussler.

Aina Wallén.

Att kvinnor ägna sig åt trädgårdsskötsel och blommor är ju känt sedan gammalt, men däremot torde det vara tämligen enastående att de köpa dyrbara trädgårdsanläggningar och driva dem med eget ekonomiskt ansvar. Ännu sällsyntare torde det vara, att de på en sådan anläggning speciellt lägga an på att förädla köksväxter i det goda syftet att få fram det bästa möjliga både beträffande avkastning, smak och förmåga att motstå vårt klimat.

Emellertid finnes sedan förra hösten en sådan förädlingsträdgård, skulle man kunna kalla den, nära Jönköping, nämligen Lindsäterns trädgård, postadress Kostebo. Det är fröknarna Edith Bussler och Aina Wallén, som där köpt anläggningen för 52,000 kr. utan inventarier. De båda damerna äro utexaminerade vid statens trädgårdsskolor och ha praktiserat i yrket på olika håll, så att de tydligen både ha mycket god underbyggnad och praktisk erfarenhet.

De båda damerna utveckla med gott gemyt sina närmaste framtidsplaner.

I sitt förädlingsarbete stå de båda damerna i förbindelse med statens trädgårdsskola i Alnarp och resultaten av förädlingsarbetet lämnas dit. Det är, som man förstår, ett synnerligen detaljrikt arbete. Köksväxternas utveckling följas från fröet och tills de kunna avsmakas. Det senare, nämligen smaken, är ju inte det minst viktiga. En hel del anteckningar göras naturligtvis under växtperioden.

Men tror ni, att denna ganska dyra anläggning kan bli räntebärande, fråga vi.

— Det få vi se, kommer det i förhoppningsfull ton, men det ser ut att gå bra. Vi hade förra sommaren blott två elever men tänka nu taga fyra eller kanske fem och vi ha en gammal man, som hjälper oss med grovarbeten och som inte är så dyr. Vi hoppas det bästa.

Jönköpings läns hushållningssällskap har även lämnat understöd till förädlingsarbetet.

Till gården höra sex tunnland jord och tre västhöjs och damerna ha funnit att handelsträdgårdsrörelsen synes komma att gå bra. De komma särskilt att lägga an på perenna växter.

E. C.

Lindsäter.

Edert val måste falla på en

STEINWAY

på det piano, efter vilket alla andra bedömas.

"Begär Steinway-litteratur" Ansvarig Ensamagentur:

LUNDHOLMS
PIANOMAGASIN
STOCKHOLM
GÖTEBORGS
MÅLTO
JÄGERSBERGSGATAN 39

Av
Cecilia Bååth Holmberg

Från drottningens ö.

Bilder och stämningar. 125
illustr. Pris 24.50.

Måste räknas till det bästa
bland det myckna goda hon
skänkt oss. N. D. A.

En rangprestation i sin art.
Aftonbladet.

En ståtlig volym, slutste-
nen i förf:s litterära testa-
mente till sitt land.
Sv. Dagbl.

Schiller.

En levnadsteckning. 66 illu-
str. 2:a uppl. Pris 18 kr.

Tillhör det bästa vår litte-
ratur på detta område äger.
Ett praktverk.

N. D. A.

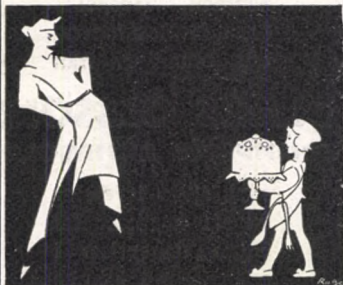
Den enda i sitt slag. Ett
ståtligt, höglitterärt, illustrer-
rat verk.

Smålands Allehanda.

J. A. Lindblads Förlag, Uppsala.

Gyllenhammar
Hafre-Gryn, Hafre-Mjölk, Hafre-Must
Nyttigaste och mest lättsmälta

OBS! Gyllenhammars pak. Hafre-
must för klara personer och barn.

Se inte så förvånad ut!
QUICK-TÄRTAN
kan vem som helst göra.

Quick-tärtan finnes i mandel, va-
nill, citron och mjuk pepparkaka.
Till salu i alla speceri- & matvaruaff.

Tillverkare:

OVE LILIEBLAD & Co.

Rt. 802 89. Stockholm At. 327 96.

SÖK EDER i FÖRSÄKRING

**NORDISKA
LIF**

STOCKHOLM
Birger Jarls g.
15

OMBUD ANTAGAS

Låga premier
Förmånliga villkor

Begär alltid

MAIZENA

Oöfverträfflig
till
såser,
bakning,
malzenagröt
etc.

Annonsera i Idun!

TVÄTT-
PULVRET **RENEREN**

Oskadligt för händer och kläder.
Populärt genom sin stora tvålhalt
och renhet.

**PARADIS DUNTÄCKEN
PARADIS MADRASSER**

göra sängkammaren till ett **paradis**. Begär katalog!

**I. SVENSSON
& BOURGHARDT**

**TÄCKFABRIK
FJÄDERRÄNSERI
WINSLÖV**

MUSTAD'S
"SOLO-GRÄDD"

Marknadens absolut
högsta kvalitet av
GRÄDD-MARGARIN

VIKING
HÖGGLANS SKOKRÄM

GER
STYRKA
GLANS OCH SMIDIGHET
ÅT
LÅDRET

**Iduns kokbok utkommer i ny
upplaga.**

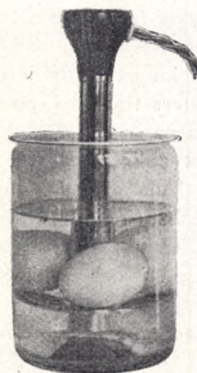
TOLFTE UPPLAGAN AV IDUNS KOKBOK föreligger nu — och de elva föregående, som alla rönt en ovanlig anslutning och åtgång, kunna tagas som lika många rekommendationer för denna tolfte omarbetade och utvidgade upplaga, som det bästa beviset för att här föreligger en kokbok, som verkligen fyller de anspråk, husmödrarna kunna ställa på en sådan.

För kokboken står fru Elisabeth Östman-Sundstrand, innehavarinna av Elisabeth Östmans Husmoderskurs. Den nya upplagan innehåller en mängd nya recept och omfattar nu inalles 1144 recept, som alla ha utarbetats och noggrant prövats i fru Östman-Sundstrands husmoderskurs.

En synnerligen betydelsefull nyhet är, att författarinna, för att underlätta ett rationellt användande av kokgas, försett alla recept för gräddning eller stekning i ugn med uppgifter om de lämpliga temperaturerna och låglängderna. För alla husmödrar, som ha gasspis, blir detta en god hjälp, då det lär dem använda gasen på det mest ekonomiska och i övrigt ändamålsenliga sättet.

Man kan utan överdrift våga påstå: Iduns kokbok är den bästa hjälpen för den unga oprövade husmodern, den pålitligaste, gedignaste rådgivaren för den erfarnare, vare sig hon har med enklare eller finare matlagning att göra.

**De elektriska kökshjälpmedlens
seger.**

INGEN SOM HAR ERFARENHET av det elektriska köket, kan låta bli att prisas det. Det är klart, att lösningen av framtidens köksproblem till icke ringa del ligger just i den elektriska spisen med alla dess tillbehör. Som exempel på vad det kostar att ha ett elektriskt kök kunna vi från ett hem i Stockholm nämna, att räkningen en månad gick till kr. 15:60; då hade motorströmmen använts både till matlagningen, dammsugning, tork av disk, strykning etc.

I dagarna har från A.-B. Elektrotermos i Stockholm utgått ett par uppfinningar, som ytterligare böra kunna underlätta husmoderns arbete. Det är doppvärmaren "Elektrotermos", som vår bild här visar. Den är billig och praktisk för kokning av kaffe, ägg etc. Den kokar vätskan direkt i ett dricksglas, en kaffekanna eller dylikt.

En annan rekommendabel uppfinning från samma firma är en apparat för elektrisk torkning av disken. Den är billig — kostar blott 50 kr. — bekväm och praktisk och torkar på c:a 20 min. en stor disk för en kostnad av några ören.

Äkta spets- och sidendepöten,

Linnégatan 38, Stockholm, har nu sin jul-exposition. Depoten, som är Skandinavians största specialaffär på området, har ju med rätta fått ett högt skattat namn, och man beundrar på expositionen de utsökta äkta spetsarna och broderierna, jämte alla moderna och för damer begärliga ting: blusar, lingerie, siden, vita tyger etc. etc.

Svensk hemslöjds försäljningsförening

utställer f. n. i sin lokal Biblioteksgatan 12 i Stockholm, en större ylleflossamatta, vilken utgör ett ståtligt prov på svensk hemslöjd. Mattan är komponerad av fröken Maja Sjöström och vävd på Lindholmens gård i Uppland. Allt materialet till mattan, såväl ull som linnet, har producerats och beretts på godset under ledning av fru Eva Jaede, som även själv vävt största delen av mattan, som skall pryda hennes vardagsrum på Lindholmens gård.

Den vanliga julförsäljningen pågår f. ö. i lokalen.

Musik i hemmet

ökar trevnaden och är lätt att erhålla genom att köpa en god Grammophon

hos

**AKTIEBOLAGET
NORDISKA MUSIKAFFÄREN
STOCKHOLM - GÖTEBORG**

**Julens barn- och
ungdomsböcker:**

**BRITA GENTELE:
Lasses A-B-C-bok.**

Lite lek och allvar i form av en första läsebok.

Rikt illustrerad. — Kr. 3:75.
Inb. 4:75.

**CARL GRIMBERG:
Svenska folkets underbara öden.**

Ungdomsupplagan.
10. Karl XI och hans förmyndare. Kr. 5:—, 11. Karl XI:s sista tid. Häxprocesserna. Kr. 5:—, 12. Karl XII t. o. m. 1709. Kr. 5:—.

**BÖRGE JANSSEN:
Förvisad.**

Dansk herrgårdsroman från mitten av 1700-talet.

Kr. 11:—, Inb. 14:50.

**KARL SCHILLER:
En av de svenske.**

I främmande land.
Kr. 6:—.

P. A. NORSTEDT & SÖNERS FÖRLAG

KÖP ALLTID

Edert behov av Koks,
Antracit, Hushålls-
kol och Maskinpres-
sad brännortv från

**OLAUS OLSSONS
KOLIMPORT AKTIEBOLAG**

som alltid levererar
högsta kvalitéer till
lägsta dagspriser i
poster om 1 hl. och
därutöver

Telefoner:
Namnanrop "Olaus Olssons"

VARU-MÄRKE

MENTHOLATUM

INREGISTRERAT

Medel för utvärtes bruk. Kan begagnas vid många tillfällen. Ni gör en tjänst mot var och en, som Ni gör bekant med Mentholatum.
Pris i tuber kr. 1:25, i burkar 1:50, 2:75 och 5:00. Finnes å alla apotek. Gratisprov genast. Sändes även direkt fr. Generaldepöten för Mentholatum, Österbrogade 4, Köpenhamn Ö.

Ferrin

Bästa Järnmedel,
utmärkt stärkande.
Föreskrives av läkare.
Erhålles å alla apotek.

Årslång glädje

kan du bereda din fru, din fästmo, din syster eller din väninna genom att prenumerera på Idun för det nya året.

17 kr. för helt år på alla postkontor och i alla boklädor i riket.

JULAFTON

årets vackraste jultidning, innehåller textdrag av hög litterär valör samt 6 konstbilagor av Zorn, Larsson och Liljefors. Stor, intressant pristävlan. Goda pris. Bästa julklapp! Pris 5:50.

I varje bokhandel o. med hög rabatt vid partiköp dir. från
Lindblads Förlag, Uppsala.

KARL H. NYMAN
Specialaffär för
DAMUTSTYRSIAR
17 HAMNGATAN
43 DROTTNINGGATAN
STOCKHOLM

Hemmens kamp för tillvaron.

En artikelserie från ett land där utvecklingen gått snabbare än hos oss.
Av SARI IVARSON.

III. Existensproblemet och matfrågan.

VAD DET KOSTAR ATT LEVA I AMERIKA är en fråga som inte är lätt att besvara. Här äro så många millionärer med nästan obegränsade tillgångar, och här är så mycket vanligt folk, som försöker att leva så bra som möjligt på sina måttliga inkomster, för att nu inte tala om alla dem som lida verklig nöd och inte veta var nästa brödbit skall kunna anskaffas ifrån. Här är gott om lyx och överflöd och gott om nöd och elände. Här är så mycket blixtrande kalla diamanter och så mycket pälsverk på folk som strömmar till restaurangerna, teatrarna och konsertlokalerna, samtidigt som armodet, klätt i trasor och utslitna skor, slinker förbi en på väg emot hemmen, som ligga bakom de granast upplysta gatorna och närmare flodstränderna. Armodet har, så att säga, tassat i hälarna på mig även då jag hunnit så långt upp i staden sim till femtiononde gatan och femte avenuen där väl knappast någon annan än en millionär har råd till att bo. Jag har stått där ibland vid en lyktstolpe och väntat nära fem minuter, innan det varit mig möjligt att gå över gatan, där fyrdubbla rader av automobiler rusat förbi mig med människor, som kommo från bjudningar, klubbar, teatrar och konserter. Alla gator äro inte lika femte avenuen och Broadway i New York. Öster ut ligga tredje, andra och första avenuern med sina spårvagnar, luftbanor och kärror, de senare dragna ibland av hästar och ibland av människor. På gatorna, som gå korsvis över avenuern emot flodstränderna, är det gott om barnvagnar och det var en sådan, som plötsligt sköts förbi mig av en gumma, klädd i mörka trasor, då det blev en minuts uppehåll i automobiltrafiken och möjlighet att gå över gatan. På vad som en gång varit en barnvagn hade gumman lasat vedpinnar och skräp som hon troligen plockat upp utanför något nybygge och litet var stans på gatorna.

Jag slinker också nu in på en väg mellan lyxen och armodet — då jag skall försöka skriva litet om vad det kostar att leva i Amerika. Även här kan det vara svårt nog att träffa huvudet på spiken, då man tänker på de många olika nationernas barn, som här äro hopblandade med sina olika behov och olika sätt att leva. Vad en familj kan reda sig på räcker inte för en annan. Amerikanerna själva hava nog ett behov av att leva gott, även om deras tillgångar äro begränsade, och samma förhållande tyckes vara rådande bland åtskilliga andra nationer till vilka skandinaverna också höra. Japaner och kineser äro i vanliga fall renliga av sig och hederliga. Deras fordringar på livet äro små och de äro villiga att arbeta och livnära sig nästan uteslutande på risgryn, så det är väl frågan om någon kan leva på mindre i Amerika än en japan eller kines. Näst efter dem komma nog italienare, fattiga judar och polacker bland alla immigranterna, ty de tyckas vara nöjda med att leva i de billigaste och uslaste bostäderna. Det är inte alltid som nöden tvingat dem till att leva så som många av dem göra. Somliga av dem tjäna mera pengar under årets lopp än polismän, affärsbiträden, kontorister och lärare.

Amerikas lärarekår har haft det ganska svårt. Lönerna hava varit jämförelsevis små och ett välordnat pensionssystem tyckes vara långt ifrån genomfört i de olika staterna. Amerika är ju så vidsträckt och skaran av barn och lärare så stor.

(Forts.)

Efter svår sjukdom

behöva kropp och nerver vederkvickelse och vila. "4711" (Blå-guld-etikett) lämnar en angenäm lindring emot svaghet och förslappning.

På Julklappslistan måste stå

ty en sådan present är både nyttig o. behaglig. En ask med 6 flaskor »4711» av originalmodellen kostar Kr. 22:80 och är vid ej alltför stort slöseri tillräckligt för helt år

4711 Eau de Cologne

Ni måste prova

“Rumford Jästpulver“!

Finnes ej bättre.

Generalagent för Sverige:
AKTIEBOLAGET HUGO ÖSTERBERG
STOCKHOLM Va.

VISKAFORS

Trettioårig erfarenhet garanterar lämpligaste kvalitet och bästa utförande

Florodot-Tvålen

är damernas favorittvål och en idealisk barnvål

Förebygg

åderförkalkning och ålderdomskrämpor genom att dagligen använda Yoghurt-Dadelmarmelad. Tillverkningen kontrolleras av

Med. Dr. ERNST LEVIN.

Tillverkare

A.-B. Fruktindustri,
Bjuf.

MÖDRAR!

Om Ni ej själva kunna amma Edra barn använd då

NESTLÉ'S BARNMJÖL

ELEGANTA - GEDIGNA
KAPPOR & GARNITYR

PÄLSVERK

LAGERSON & JOHANSON
INNEH. GEORG BLOMSTEDT - KÖRSNÄR
8 VÄSTERLÅNGGATAN 8
(NÄRA MYNTTORGET)

Fyrtornets
Fiskbullar
Kaviar
Sardiner
RADHES ANJOVIS

i ostronsås, Kryddsill, Maljessill, Aptlbitar, Vingosill, Rensad anjovis i dill, Skinn- och befri ostronanjovis. Levereras i bleckkärl.
A.-B. Sveriges Förenade Konservfabriker
GÖTEBORG Kungl. Hoftev.

H. E. Ekströms
patenterade
Jästmjöl
välkänt sedan 45 år
Örebro Kem. Tekn. Fabrik

ROLFS NYHETER

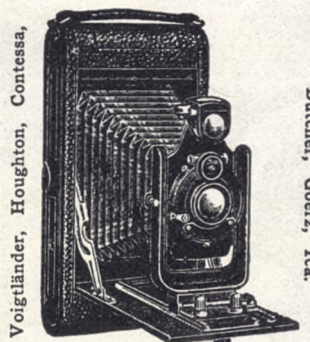
Glifford: Beautiful Tout-si, one step Kr. 2:—
Novello: Den stolta prinsessan, one step .. 2:—
Englund: Step oriental .. 2:—
Gregor: Valse Chrysanthème 2:25
Schönning: Valse céleste .. 2:50
Samt ny upplaga av den stora succésen "Skaffa mig en liten väning"
Rolf's revy n:r 12: Kärlekens labyrint.
Velt: Dröm, dröm!
Kräusel: Insjövalsen.
Englund: Mänksensiska .. Caramba.
Maurenx: Valse Bohème.

OBS! Rikhaltig katalog med provtakter sändes gratis och franko.

ERNST ROLFS Musikförlag,
Västerlånggatan 67, Rådman-
gatan 52, Stockholm.

Värdefullaste julklapp

är en

KAMERA

från

AKTIEBOLAGET ARTO

Malmö.

SÜDRA FÖRSTADSGATAN 2.
Rikstel. 5276, 5622.

SVAR

På den i n:r 47 införda serien frågor följer här nedan svar, och har redaktionen ansett, att priset för bästa svaret, 15 kr., denna gång bör tilldelas signaturen "—a", vadan innehavarinna av denna signatur behagade anmäla sig å vår byrå för beloppets utbekommande.

N:r 154. Det är mycket troligt att hunden har loppor — låt hon nom bada, detta sker bäst i en balja, där han ställes och hålles stilla, pälsen ingnides med såpa eller tvål och därefter borstas med en ej allt för mjuk borste, torka honom sedan han själv skakat av sig det mesta vattnet. Detta senare bör denna årstid ej vara kallt utan snarare ljumt. Låt hunden sedan få ett bad var 14:e dag. Kammas och borstas helst dagligen. Skulle denna skötsel ej ha åsyftad verkan, som jag dock tror, blir bäst fråga en djurläkare. Att hundar få mjäll, har jag aldrig hört, men däremot ett slags skabb. —a.

N:r 155. Fjäderfäskötsel kan mycket väl läras i Sverige; här finns bl. a. Bo höngård, adress Smedby (Kalmar län); Tormenas, Huskvarna (Fru Andersson); Rosehill, Norrköping (Direktör Lagergren); Sörby höngårdar, Sörby. God nytta har ni desslikes av att studera Svensk Höns-tidning.

N:r 156. Säkert är det en hel del att lära på de tyska sjukhusen, men någon brist på sjuksköterskor torde det ej vara. På tyska konsulatet kan ni säkert få önskade upplysningar. Naturligtvis bör ni, om ni vill tjänstgöra på sjukhus, vara så pass hemmasadd att ni förstår andra och kan göra eder förstådd. —a.

N:r 157. Den "lilla nätta sängen" ifråga är troligen Ivar Åseus "Åka på isen hala", i svensk översättning av E. A. Karlfeldt, där sista versen lyder:

Ja, när de rätta mötas,
Är allt i sitt rätta lag.
Troget på väg de följas
I sänja och gott behag.
Ungdom och fägring vika,
Men hjärtat slår friska slag:
Kärleken håller sin värme
Och varar till dödens dag.
Melodien är från Färöarne och såväl den som texten återfinnes i Malin Holmström-Inger's Den svenska sången (n:r 488).
Helge S.

N:r 158. Enklaste sättet är att annonsera i Idun (möjl. tillika Sv. Dagbladet och Sydsv. Dagbl. Snällposten). Det finns nog även pensionat, där julgäster emottagas och där ni kunde tillbringa en angenäm helg. —a.

N:r 159. De guld- och silverstämplor, som hos oss användes bestå av en latinsk bokstav till och med år 1792, därefter började man tillägga siffran 2, 3 o. s. v. (således A. 2 för år 1783, B. 2 för 1784 o. s. v. alfabetet ut till och med Z.), i år ha vi således I. 7. Antingen har ni uttytt stämpeln fel, eller är ringen utländskt arbete. —a.

N:r 160. Privata förlossningshem finnas visserligen, men tror jag knappast att en moder med sitt barn får kvarstanna någon längre tid, åtminstone ej på de

LEVYS LAVENDELTVÅL

kan icke överträffas

Tillverkare: A.-B. ALBERT LEVY
MALMÖ

Sedan i marknaden utkommit

Melange

smörblandat margarin

bör varje husmoder undersöka i vilken grad hon med denna utsökta kvalitet kan replacera det dyra smöret. En alltigenom delikat vara som är för god för slitna reklamfraser.

Fås hos de förnämsta handlande.

Tillverkare:

A.-B. AGRA MARGARINFABRIK - STHLM

MECCANO

GEMLA LEKSAKSMAGASIN

FREDSGATAN 3

AUGUSTA LUNDINS

MODEMAGASIN - BRUNKEBERGSTORG 20

Klädningsar från Kr. 350:—

Dräkter från Kr. 450:—

Prover med skisser o. prisuppgifter exped. utom Stockholm

För
klena barn
giver

JECOROL

(Levertran med äggula)

överraskande resultat!

Rådgör med Eder läkare!

Fås på alla apotek.

Vad allmänheten säger om "RÄTTUT"

Som svar paa Deres ärede av 22/4 kan meddeles, att jeg ikke har hørt andet end rosende udtalelser om "Rättut". Fru Statsminister Knudsen, Borgestad, sa her igaar, att hun aldrig har brugt nogen rottegift der var bedre, der laa dagen efter utlæggningen døde rotter båd her og der ute i haven (trädgården).
Porsgrund 23/4 14.

Ragnvald Hals.

Pris pr pkt Kr. 1.25.

Fabrikanter:
BERNER & ZETTERSTRÖM,
Göteborg 58.

BLAND JULENS NYHETER

NATIONALMUSEI

PLANSCHSERIE

I MODERN
KOPPARETSNING

FEM BLAD NU FÄRDIGA

REMBRANDT Julius Civilic
REMBRANDT Hendrikje Stoffels
(Rembrandts kökspiga)
von BREDA . Terese Vandoni
BOUCHER . Venus Triumf
NATTIER . . Hertiginnan av Orleans som Hebe.

Pris för varje blad

15 kr.

Hos alla större Bok-
Konst- och Pappershandlare

A.-B. SVENSKA TEKNOLOGFÖRE-
NINGENS FÖRLAG - STOCKHOLM

Institute

de Beauté

Birger Jarls gatan 32

STOCKHOLM

rekommenderar

sina

Derma-Preparat

för hudens vård

En gammal fördom.

— Jo, lilla fröken. Jag vill ha en flaska riktigt fin eau de cologne, den bästa ni har — någon utländsk.

— Utländsk! Det är bara en gammal fördom, att utländsk eau de cologne är så särskilt bra. Nej, skall baron ha en verkligt fin eau de cologne, så ska vi ta en svensk, den här, var så god och känn...

— Ah—a—a—härligt! Charmant! Vad heter den?

— E. d. C. — Hyllins E. d. C.!

Dr. Scholl's "Fotknölsskyddare,"

ger ögonblicklig lindring åt ömtåliga fotknölar och befriar dem från skons tryck. De återställa dessutom skon i dess ursprungliga form.

Dr. Scholl's "Tåspridare"

bidrar att borttaga fotknölar genom sin sinnrika konstruktion. Den är tillverkad av finaste paragummi.

Dessa artiklar äro två av Dr. Scholl's 43 fotvårdsspecialiteter. Om Ni icke kan erhålla dessa artiklar genom Eder skohandlare så vänd Eder direkt till oss.

Begär broschyren "Fötterna & deras vård" som sändes gratis. THE SCHOLL MANUFACTURING CO. A v d. 1. Stockholm 16.

EN KOPP HULTMANS RENA CACAO

flesta. Dock påminner jag mig just nu att i Privata förlösningshemmet (Alma Nilsson), Linnégatan 19, Stockholm, kunde erhållas inackordering på längre tid. Ni kan ju även höra efter hos Fr. Hilma Fredlund, Floragatan 12, Rikstel. 90 12. (Östermalms Förlösningshem och Östermalms sjuk- och vilohem.) Fråga även efter å Herseruds familjepensionat, Rikstel. 2 44, allm. tel. 134.

— Enskilt svar har anlänt till den frågande och tillställes henne, om hon för red. uppger namn och adress och insänder porto.

N:r 161. Angående eder resa, vill jag råda eder att, för erhållandet av fullt tillförlitliga upplysningar och råd, vända eder till en resebyrå, t. ex. Rees resebyrå eller till Bureau international, Fru S. Lamm, Drottninggatan 9. Ja, ni kan mycket väl vid vigseln vara klädd i resdräkt. Vittnen kan ni säkert erhålla genom hänvändelse till Svenska konsulatet i Köpenhamn.

N:r 162. Ja, ni kan visst öva upp eder pianospelning, men flit och energi äro ofrånkomliga villkor. Det finns i bokhandeln ett litet häfte: "Hjälprepa för pianister vid val av noter", pris 60 öre. För övrigt får ni i vilken bok- och musikhandel som helst anvisning på lämpliga noter.

Fru A. Tegnér's vissamling "Sjung med oss mamma" känner ni väl till, i annat fall rekommenderas den varmt. Själv torde ni ha god nytta av att gå igenom Bocklets eller Damms pianoskola, Burgmüllers etüder (lätta och melodiosa), Stephen Hellers etüder. Vidare Bihang till Beyers pianoskola av Fexer; Ungdomens favoritmeliöer; ur pianistens portfölj; Musik för alla (innehåller flera häften, även lätt arrang musik; Clementi, 32 sonatiner, Gurlitt, etüder.

—a. (Forts.)

BREVLÅDA

RED:S BREVLÅDA.

O. Bge. Tack, men vi ha ej plats.

E. R. Måste nog vara av lödigare halt, om vi i dessa versöverflödets tider skola kunna reflektera.

Julstämning 1920. Kan ej användas.

Härvan. Gick i papperskorgen.

E—n. Inga lösnnummerköpare erhålla julnumret gratis.

I varje hem bör finnas Iduns Kokbok.

LÄS

WILLIAM J. LOCKES NYA BOK

HISTORIER

FRÅN

FJÄRRAN OCH FORDOM

A.-B SKOGLUNDS BOKFÖRLAG

EN BALJA KLÄDER TVÄTTAS PÅ 4 MINUTER

MED "CYGNET" (PATENT)

VACUUM TVÄTT APPARATEN

som är utan motstycke i världen. Den suger till sig smutsen och skyddar kläderna från ruinerande borstar och tvättbräden, som äro fullständigt överflödiga. De ömtåligaste vävnader och spetsar tvättas under garanti med samma enastående resultat som handdukar, gangmattor etc.

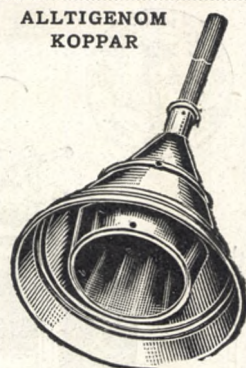
SÄND INGA PENGAR.

VI LITA PÅ EDER.

Så övertygade äro vi att "Cygnet" kommer att utfalla till fullständig belåtenhet, att vi sända den på 8 DAGARS FRITT FÖRSÖK. Pröva och döm. Blir Ni fullkomligt nöjd skicka oss Kr. 25:—, i motsatt fall returnera apparaten. Bruksanvisning bilägges. 8 DAGARS FRITT FÖRSÖK.

E. LINDEN & C:o, Göteborg. Avd. I.

ALLTIGENOM KOPPAR

INGA LÖSA DELAR.

Cloettas Guld-Cacao och Vanilj-Choklad

Förmästa svenska fabrikat

Bakom dödsrikets portar

kr. 0,60, "Himmel och Helvete" 4 kr. (457 sid.), "Gudomliga Försynen" 4 kr., "Uppenbarelseboken avslöjad" 16 kr., 3 band, tryckt på fint, träfritt papper, utom andra böcker, som ge ljus över evig hetens värld av herrar Bokhandlare. Rekv. å minst 10 kr. porto. Prenumerera på NYA KYRKANS TIDNING! Utkommer från och med jan. 1921 med två n:r i mån. Pris pr år kr. 6. Begär katalog! Erhålles gratis.

SWEDENBORG

VITRUMS FERROL

Är det kraftigast aptitgivande och mest stärkande av alla moderna organiska järnpreparat. Synnerligen lättmält föredrages det av den ömtåligaste mage. Vid blodbrist och svaghet av största verkan. Dess angenäma smak gör att det med lätthet tages av såväl barn som vuxna.

Tillverkas å APOTEKET VASENS DRUG-HANDELS LABORATORIUM STOCKHOLM Originalflaska om 600 gram. Finnes å alla apotek.

Nordisk Familjebok

i nya exemplar och i olika bandkvaliteter till salu. Förfrågningar besvaras omgående.

Björck & Börjesson

62 Drottninggatan 62 STOCKHOLM

STOCKHOLMS-TIDNINGEN 1921

Lättläst, underhållande, upplysande Självtändigt frisinnad

FÖRSTKLASSIGT NYHETSORGAN UTAN SENSATION

LANDETS MEST SPRIDDA DAGLIGA TIDNING

Snabbaste, bästa, rikaste utrikesnyheter. — Artiklar av de bästa litterära pennor. — Intressanta följetonger. — Godt humör.

PRENUMERERA GENAST PÅ NÄRMASTE POSTKONTOR

SUNLIGHT TVÅL

Vad tvätt är lätt
på
Sunlight sätt!

Skillnaden märkes ännu mer
vid stortvätt.

Överstryk de blöta plaggen med
Sunlight, rulla ihop och låt
ligga i blöt en timma — tvätta
sedan lätt på brädet och skölj
väl.

Vid kokning använd alltid
SUNLIGHT såpvatten —
linnet blir då bländande vitt.

Märk den rena
friska doften.

Den som ej använder sin **Gas-Stekugn**

försummar ett gott tillfälle att minska
bränslekostnaden för köket. Gas är det
billigaste bränslet för matlagning.

Röda Kvarn

A.-B. Svensk Filmindustri.

Ivan Hedqvists
nya film

KAROLINA REDIVIVA

En Uppsalafilm i 5 akter.

I huvudrollerna:

Renée Björling,
Ivan Hedqvist,
Rickard Lund,
Hilda Borgström.

ANDRA VECKAN

Bengt Bergs vackra fågelfilm

Storkarna

Röda Kvarns Journal

Föreställningar 7-9, 9-11 e. m.
Förköp kl. 12-4 e. m. Ordinarie
priser från kl. 5 e. m.

Barn äga tillträde.

NY UPPLAGA

AV

IDUNS KOKBOK

IDUNS KOKBOK

12:te uppl.

Fullständigt omar-
betad och utvidgad

NYHET:

Anvisningar att använda
GASSPIS eller GASUGN
vid alla recept för stek-
ning och bakning ::

En välkommen julklapp för alla husmödrar!

Oatine

Ert utseende är sådant Ni själv vill ha det.

Franska och engelska damer sköta sin hy med stor omsorg. De begagna sällan tvål och vatten, när de tvätta ansiktet, emedan huden irriteras och blir sträv och hård. Därför gäller det att begagna ett medel, som är oumbärligt för huden, nämligen *Oatine-havre-crème*. Denna är något enastående och kan icke jämföras med andra crèmer.

OATINE är ren extrakt av *havre*. Den är välgörande för hyn och gör den mjuk, när den begagnas dagligen. Den rensar *porerna* fullständigt från smuts. Den behöver bara lätt ingnidning och avtorkas efter som Ni själv önskar det, och Ni skall få se, hur Ni genom en regelbunden behandling skaffar er eller bibehåller en klar, smidig och vacker hy, därför att *Oatine* hjälper till att förnya huden.

Håll inte till godo med annat än *Oatine*. Den är det oumbärligaste på toalettbordet. Den fås i tub eller burk, samt stor burk (innehåller 3 gånger så mycket).

OATINE SNOW är en välluktande crème. Den är vit och lätt som snö, och uppsuges ögonblickligen efter lätt ingnidning. Den gör huden klar, sammetsmjuk och smidig. Erhålles i samma storlekar i burk.

THE OATINE COMPANY'S GENERALDEPOT FÖR SKANDINAVIEN

Kr. Bernikowsgade 1, Köpenhamn.

THE OATINE COMPANY
LONDON & PARIS.

OATINE. En Gros: Madsen & Wivel, Köpenhamn.

30,000

främmande ord och uttryck
i SVENSKA SPRÅKET

av Albert Montgomery

är den nyaste och tillförlitligaste
handboken över svårför-
klarliga ord.

1920 års upplaga.
Reviderad och tillökt.

Prisbillig! Lätthandterlig!

740 sidor stor. Pris inbunden Kr. 12.—
Fås i varje bokhandel och från förlaget. Klipp annonsen.

BJÖRCK & BÖRJESSON,
STOCKHOLM.

Besök

FRÄLSNINGARMÉNS
HANDELSDEPARTEMENT

som från och med den 9 december anordnat

Julförsäljning

i sina affärslokaler, Östermalmsgatan 24,
Stockholm, och Södra Allég. 9, Göteborg.

Rikhaltigt sortiment av varor,
lämpliga till

Julpresenter

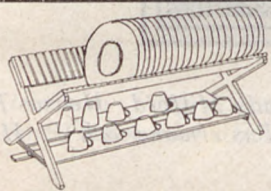
OBS! PRESENTKORT! VÄLKOMMEN!

I Bokhandeln har utkommit:

VÅRDTRÄDET

Böhuslänningarnas Hemygdskbok 1921,
redigerad av Fredrik Nycander med
bidrag av Otto Ahlquist, Daniel Berg,
Gunnar Berndtson, Ernst Hörman,
Clas Krantz, Augusta Nycander, Fredrik
Nycander, Karl Sjöblom, Gustaf
Uddgren. Hellsidesbilder av Carl Wil-
helmson och Edgar Zachau. Omslags-
teckning av Clas Krantz. Pris 5 kr.
NYCANDER, Fredrik, HEMBYGD.
Pris 3 kronor.

J. F. Hallmans Bokhandel, Uddevalla.

En helt säkert överraskande och kär-
kommen **Julkapp** för *Husmodern* blir

R. A. Diskstället

med plats för 24 tallrikar koppar o. glas

Pris Kr. 650 franco mot postförskott

Rönneådalens Aktiebolag

Tel. 38 Billinge Tel. 38

ENDAST

17

KRONOR

IDUN

1921

FRÄMST OCH
BILLIGAST
BLAND VECKOTIDNINGAR

PRENUMERERA

GENAST

Å NÄRMASTE

POSTKONTOR

BOKHANDEL

ELLER

DIREKT FRÅN

IDUNS EXPEDITION
STOCKHOLM I

Spalten om böckerna.

En roman från faren tid.

Skriftlig intervju med Prästdotterns förf.
Av TERESIA EURÉN.

Med så stort omdöme har Hildur Dixelius-Brettner vetat begagna de gamla dokument ur arkiv och sägen som givit uppslaget till hennes roman Prästdottern, och med så skicklig hand har hon i tidsenlig dräkt klätt sin egen diktarandas barn att hon rentav tycks ha lett en känd kritiker på villospår, då han i denna högst originella skapelse ser "en verklighetstrogen dagbok".

Iduns läsare, som redan haft tillfälle följa prästdotterns öden, sådana de småningom upprullats i tidningens följetong med titeln Löftets land, finna kanske också ett sådant misstag förklarligt nog. En av de lyckliga finter varigenom förf. givit tidsprägel åt berättelsen är ju just fingerade utdrag ur hjältimans dagbok. Dessa anteckningar med sin trohjärtade, intima prägel äro utmärkt väl träffade och ha säkert bidragit att vinna sympatier åt Sara Alelia, denna på en gång typiska och individuella representant för de bästa bland ett gånget sekels kvinnor.

I en skriftlig intervju med författarinnan har hon själv för mig bekräftat min uppfattning av hennes boks tillkomst. "Öden, hämtade upp till dikters värld ur gamla papper och sägner — så har jag på begäran från förlaget uttalat mig om boken", säger hon. "Det är till Norenii bild gamla papper, släktpapper, givit mest. Jag har strävat efter att få fram honom sådan har var, i de originalens skarpa konturer vari han står för mig efter studiet av de gamla papperen. Hans yttre öden, så som jag givit dem för att få fram bilden av hans person, äro dels verkliga, dels diktade. Detta om Norenii. Vad nu Sara Alelia beträffar, så gav sägnen mig konturerna, de yttersta, grova konturerna, till detta kvinnoöde. Men min andas barn är hon. Jag kan våga säga att det är jag som givit henne både kropp och själ, liv, anda och allt. Jag valde den halva memoarformen, därför att den föll sig som den naturliga. Aldrig har jag känt så intimt för någon av mina diktskapelser, aldrig erfarit ett så trängande behov att få fram just de djupaste tonerna ur en människosjäl — hon måste tala själv, med den av tidsaldern och hennes individualitet särpräglade röst som var hennes — och så kom memoarformen till!"

Ett sådant personligt uttalande av förf. bör ju ha sitt icke ringa intresse, i synnerhet som på mer än ett håll någon undran uttryckts angående innebörden av namnet "memoar-roman", som tilldelats denna bok. Vad man i övrigt än må kalla den, ett hedersnamn förtjänar den i egenskap av en högst ovanlig och fängslande bok.

*

ÄNNU EBBAR INTE BOKFLODEN. En blick i boklädsfönstren fyller betraktaren med en viss häpnad — de dåliga tiderna och förläggarnas påstådda försikthet i fråga om utgivandet av nya arbeten synas ej ha inverkat nämnvärt på produktionen. Men å andra sidan borde bokmarknadens livlighet just nu locka allmänheten att i största möjliga utsträckning ägna litteraturen sin uppmuntran. Böckerna äro så dyra, säger man med en suck och anser att det blir billigare att köpa något annat. Men det är ett stort misstag, kära medmänniskor. Boken är billig i förhållande till den valuta den ger, den goda boken nämligen, och om andra är här ej fråga. Glöm för övrigt ej hur lätt ni i åtskilliga andra fall kastar ut pengar, ni som vill vara up to date i livet. Edra restaurangbesök eller de dyrbara middagarna och supéerna i edra hem, vilka summor offra ni ej på dem utan en invändning. Ni åker bil för den ena femman efter den andra, då ni mycket väl kunnat gå eller använda spårvagn, och ni lägger ner aktionsvärda belopp på biograferna, som om det vore den naturliga saken i världen. Men skall ni köpa en bok för en 10 å 15 kronor, så blir ni njugg som en liten Harpagon och söker hellre låna böcker av edra mera boksynta vänner. Tillåt mig i all gemytlighet säga er att den metoden att låra känna litteraturen är förkastlig, allra helst nu, då författarna på grund av tidsläget ha det svårare än vanligt att slå sig fram. Inte lånar ni av edra vänner det husgeråd ni behöver, ni köper det naturligtvis — och det borde vara lika självklart att ni köper de böcker ni vill ha. Pengarna här till falla som manna från skyn, om ni inskränker

GOD TON, INTRESSANTA
ARTIKLAR OCH TILL-
FÖRLITLIGA DAGS-
NYHETER GÖRA

SVENSKA DAGBLADET

TILL HEMMETS
EGEN
TIDNING

Prima bomullshanddukar

stort. 55x75 provsändning 12 st. mot
postförskott Kr. 15.— + postportot.
Full belåtenhet utlovas.

VÄVERIBOLAGET,

Jönköping.

Billiga o. bra äro SVENSKES
URMAKARE A.-B:s äkta VIKING-
Väckarur

Förnicklat fodral
med mässingsbot-
ten. Stort mäs-
singsverk. Kraftig
våkning. Säljas
under garanti av
alla
Urmakare.

PENSIONS-FÖRSÄKRING

Allmänna Änke- och Pupillkassan i Sverige

meddelar försäkring för pensioner dels t. efterlevande änkor o. barn
dels ock till annan viss person oberoende av skyldskapsförhållande.
Intride är öppet för varje svensk undersäte, som med avseende å
hälsotillstånd prövas antaglig och icke uppnått 60 års ålder. Pension
kan betingas från 100 till 1,500 kr. Insats en gång för alla kontant
eller delvis genom revers eller ock årliga premier.
All vinst tillfaller de försäkrade i form av årlig tillväxt av pen-
sionen under den persons livstid som betingar pensionen. Pensions-
tillväxten utgår med lägst 2 högst 5 procent för år å det betingade
pensionsbeloppet.

Prospekt portofritt på begäran, varvid denna tidning bör återopas.

STORKYRKÖBRINKEN 11, STOCKHOLM

Sydsvenska Kredit Aktiebolagets

ställning den 30 sept. 1920.

Tillgångar:		Skulder:	
Kassabehållning	8,845,967:38	Aktiekapital	40,000,000:—
Obligationer	11,946,585:—	Reservfond	20,000,000:—
Fastigh. o. inventarier	7,393,553:87	Dispositionsfond	2,000,000:—
Reverser mot säkerhet	147,537,095:08	Pensionsfond	700,000:—
Växlar	106,876,302:48	Depositions- och Ka- pitalräkningar	145,964,985:97
Kreditiv och löpande räkningar	83,498,227:10	Sparkasseräkning	75,193,830:60
Hos inhemska banker	3,632,011:47	Giro o. löpande räkn.	64,636,589:86
Hos utländska banker för egen räkning	kr. 6,261,265:08 för andras räkning kr. 8,358,785:56	Postremissväxlaräkning	7,752,120:20
A andra räkningar	14,620,050:64	Till inhemska banker	2,000,000:—
	19,864,091:34	Till utländska banker	4,262,494:78
		Av utl. banker insatta	9,954,878:89
		A andra räkningar	31,748,984:06
	Kr. 404,213,884:36		Kr. 404,213,884:36

SKÅNSKA DAGBLADET

med söndagsbilagan

HEM MET

Södra Sveriges mest spridda tidning.

Läses dagl. av mer än

300,000 personer.

Effektivaste annonsorgan
för stad och land.

I förhållande till upplagens storlek
billigaste annonspriser.

något på de lyxutgifter jag nyss antydde. För att ej tala om hur mycket sundare det är att njuta en boks intellektuella föda än en festmiddags blodförsämmande rätter.

Och efter denna av tidsläget påkallade ingress går jag att fortsätta litteraturöversikten från föregående nummer.

Henning Bergers nya bok "Hjärtat på väggen" är en fångslande Köpenhamnsnovell, icke alls med anstrykning av äventyr eller mondän huvudstadston, utan fångslande på grund av den inblick författaren ger i sitt eget själsliv. Svensken Tobias Werner, som kommer till Köpenhamn, andligt undergrävd och halvt redo att gå ut ur tillvaron, tangerar under sitt vegeterande liv därnere åtskilliga människöden, en morfinistisk doktor, en originell gammal student Knudsen, en självförgäten stuepige — ett unicum i vår på obstinata tjänare rika tid — m. fl., vilkas mörka, delvis hemska tillvaro omskapar hans tvivel på en mening i världsförloppet till tro på ett syfte och en slutlig harmoni.

Den Bergerska skärpan i skildringen av stadsdelars, gators och butikers fysionomi, dagrars och skymningars spel, trafikens tusen ljud — allt detta som är blicken och rösten hos en metropol finnes också i dessa kapitel. Det är Henning Bergers ursprungsbeteckning. Men det är icke huvudsaken. Det väsentliga ligger djupare, i Tobias Werners själsstrider, hans kamp att erövra en ny livsåskådning, en kamp som också är diktarens och som varslar om att han, i likhet med Ibsens Bergmanden, söker sig väg mot "det dulgtes hjärtetekammer".

Waldemar Swahn utsänder en julbok som heter "Staden vid ån". Författaren fortsätter i den sina småstadsskildringar och liksom i *Windelcrantzarne* framför han här ett antal utpräglade människooriginal, vilka göra det lilla Gränninge till ett mycket livligt för att inte säga stormigt samhälle. Waldemar Swahn känner sin småstad utan och innan och han är ej rädd för de mustiga penseldragen. Scenerna ha humor och fart; någon gång snudda de vid det trivialas gräns och komiken blir alltför lättköpt, men snart har pennan vunnit balans igen, karaktäristiken träffar prick och koloriten har de rätta valörerna.

Ur den rika översättningslitteraturen må framhållas *Thomas Hardys* noveller "En grupp förnäma damer" (Albert Bonniers förlag). *Thomas Hardys* diktarnamn räknas som ett av Englands främsta — att han ännu ej erhållit Nobelpriset är en ofattlig blunder från vederbörandes sida — och dessa noveller med deras fina humor och djupgående människoanalys ge ett förträffligt prov på hans berättarkonst.

En annan härstädes högt uppskattad engelsk författare är *John Galsworthy*, vars roman "Törnестigen" utgör en gripande och psykologiskt mästertlig skildring frändet moderna England mot världskrigets bakgrund. Törnестigen tillhör dessa böcker, som förena tankedjup med poesi, patos med lekande humor och i vilkas gestalter man blir betagen, som om de voro ens levande vänner. Galsworthys förmåga att teckna kvinnor har städe varit stor men här firar den en triumf. Romanen är skickligt översatt till svenska av fru Elisabeth Krey-Lange och Svenska Andelsförlaget har givit ut den i en värdad typografisk dräkt.

En bok om svenskarne i Nya världen bör ha intresse för deras stamförvanter här hemma. *Willa Sibert Cathers* roman "Lärksången" (C. E. Fritzes Bokförlags Aktieföretag) bringar en levande och konstnärlig skildring ur svensk-amerikanernas liv. Vi få följa hjältinnan, Thea Kronborg, från tidiga barnår i den lilla nybyggargrunden i avlägsna västern och se hur hon utvecklas till en världsstorhet som sängerska, följd av sin hembygds beundran och intresse. Sakkäntedom och dikterisk fantasi känneteckna Lärksången. Den tillhör odisputabelt de böcker som intressera.

En hel del nyheter, som utrymmesbristen nu förbjuder oss att uppmärksamma, skola omnämnas i nästa nummer.

E. H.—N.

Barn- och ungdomslitteratur.

BILDERBÖCKER.

Julens bilderböcker gå i Elsa Beskows tecken. Icke mindre än fyra böcker föreliggas av hennes hand, dels nya upplagor av *Blommornas bok* (dikterna av Jeanna Oterdahl) och *Putte i Blåbärrskogen*, dels *Småbarnens Sagbok* (sagotexten av A. Fahlstedt) samt *Lasse-liten i trädgården*.

Jag undrar, om i fråga om små barn någon bilderbok kan tävla med *Putte*, så enkel och lättfattlig och med sina lysande, granna, glada färger. *Putte* (Wahlström & Widstrand) kommer att stå sig i generationer framåt. — För små barn är även *Småbarnens Sagbok* (Wahlström & Widstrand) avsedd. Det är käcka och muntra sagor om troll, drakar och häxor, och förskräckelse, som dessa varelser kunde väcka hos de små, neutraliseras helt genom det lustiga och godmodiga i de Beskowska teckningarna. Så mycket det är att se och upptäcka i dem!

Lasse-liten (Åhlén & Åkerlund) med sina många olika blommor, bär och frukter och sin en smula tunna tråd kräver kanske en fem-sex-åring mognad. Jag vet ej, om det inte rent av är den ljusaste, i färgen lättaste av Elsa Beskows alla glada barnböcker. Giv akt på de gullgula lönnbladen eller grenverket i äppel- och plommonträden! Boken är jämförelsevis billig: 6:50.

Och vad *Blommornas bok* (Bonnier) beträffar, så frågar man sig väl, var vi skulle kunna finna en motsvarighet till en sådan bilderbok för barn. När man sett, vad utlandet har att bjuda oss i den vägen, känner man sig, som svensk, rent av stolt över att äga något både vad dikt och taylor beträffar så utsökt. Se på en grupp barn, när du håller upp för dem Gamla mor Malena, Prinsessan Nyponblom eller Kantareller! Det blir f. ö. ej bara att se på dem — oemotståndligt bryta melodien till dikterna fram. — En femte bilderbok av Elsa Beskow, som kom ut i fjol men som utsändes även i år är "Tant Grön, Tant Brun och Tant Gredelin" (Åhlén & Åkerlundska förlaget).

Lille Muj (Wahlström & Widstrand) skall vara en saga på vers, men den text, som består, är skäligen meningslös och osammanhängande. De färglagda bilderna däremot av G. Sjöberg äro roliga och humoristiska och visa, att den moderna färgbehandlingen, måttfullt använd, kan vara nog så verkningfull. Till dikten har Alice Tegnér satt en vacker melodi. — Ett bildgalleri av olika barn typer, "En, som tycker om god mat", "En, som är rädd" o. s. v. utgör innehållet i *En ny bilderbok* (Bonnier). Figurerna, som framtråda utan miljö, äro målade på tjockt,

TYSK TEATER

Övre raden: Agnes Straub som lady Milford, Helene Thimig som Dieterle, A. Bassermann och P. Hartmann, d

DEN MODERNA TYSKA SKÅDESPELARKONSTEN HAR ÅTSKILLIGT att lära oss i fråga om intensitet, eld och bravur och även då det gäller att ge sanna och intima uttryck åt vad människor i vardagslag bära inom sig av känslor. Men den låter oss också se överdrifterna och nonchalansen, de springa emot oss som en varning att inte fastna i samma fälla. Max Reinhardt och hans sällskap från Deutsches Theater i Berlin, som nyss avslutat en veckolång sejour på Kgl. teatern, saknade vid det här besöket den konstnärliga homogenitet, som gjorde deras förra uppträdande på samma scen så anmärkningsvärt. Ej heller var repertoaren lyckligt sammanställd. Varför gavs intet modernt tyskt skådespel under någon av de sex aftnarna?

Introduktionen med Shakespeares "Köpmannen från Venedig" fick sitt huvudsakliga intresse av *Albert Bassermanns* Shylock, en genuint judisk Shylock, smutsig, hånfull, inställsam, grym och med rasens uttrycksfulla plastik ända ut i fingertopparne. *Ernst Deutschs* Antonio lämnade också ett vackert konstnärligt minne och *Hermann Thimigs* Lancelot visade en burlesk komik, som visserligen smakade litet av cirkusclown men var oemotståndligt rolig. Den sköna och fångslande Portia fick man däremot föga aning om. *Helene Thimig* gjorde henne till en liten hoppande docka, och *Hanna Wissers* Jessica hade en uppnäsa, som ofta förekommer hos folket på östgötaslätten, men bestämt ej hos ghettons dottrar.

Den reinhardtiska regins lejonklo röjde sig givetvis i spelet, men den sceniska inramningen verkade futtig och stillös bredvid de stämmningsfulla taylor, som utgjorde bakgrund för samma stycke på Dramatiska teatern. Det skulle ha varit svenskar som vågat en dylik nonchalans inför tysk publik — vilket ramaskrik skulle våra goda stamfränder då ej givit uttryck åt! De hade antagligen ropat på vandalism mot den heliga konsten.

Nästa program, Schillers 'Kabale und Liebe', slog som helhet bättre ut. Där finns ju svåra tirader att tränga igenom, men det är intressant att bevittna vilken dramatiker dikaren dock hunnit utveckla sig till redan i detta ojämna ungdomsverk. Sammanstötningen mellan de två samhällsskikten — de borgerliga och de anhöga — har en explosiv styrka och man kan ej misstaga sig på uppriktigheten i diktarens vrede mot de guldsmidda förtryckarne. *Agnes Straub* som den furstliga mätressen hade i den gripande scenen med kammartjänaren, spelad av *Fritz Delius*, tillfälle att visa den äkta kvinnlighetens förmåga av sann stolthet och finhet trots en förnedrande ställning. Det var ett stycke mästertlig kvinno-psykologi, som fick en ej mindre förträfflig motsvarighet i kammartjänarens spel, där sorgen gavs med ett konsekvent respektbundet uttryck inför härskarinnan. Övriga viktiga roller uppbröts förtjänstfullt av *Paul Hartmann*, ädlingen vars

IDUN är aktuell, intressant och vackert illustrerad.
Prenumerera ofördröjligen!

I STOCKHOLM.

Stella, Lotte Stein som Postmeisterin i Stella. Nedre raden: W. sistnämnde som Ferdinand i "Kabale und Liebe".

blåa blod genomsyrats av demokratiska tänkesätt, Helene Thimig, borgardottern och kabalens offer, Ernst Deutsch m. fl.

Följande afton gavs Leo Tolstois "Er ist an allem Schuld" och Arthur Schnitzlers för oss välbekanta "Grosse Scene". Modern miljö alltså. Tolstois ypperliga ryska folklivsbild, som visar alkoholens dåliga inflytande, gavs med en beundransvärd sanning. Det formligen luktade ryss av det lilla sällskapet, och själva grunddraget i ryssens lynne — grymheten parad med barnlig glädje och rörande vänlighet — gavs illusoriskt. Albert Bassermann spelade mästertligt en luffare, som blivit skälmslitna habiten, då han sättes på prov. I Grosse Scene återgav samme konstnär skådespelaren Herbot, den bortskamde publikgunstlingen, för vilken begreppen moral och omoral ej äga någon tillämpning. Bredvid Anders de Wahls hyperleal och poserande Herbot blev Bassermanns en humoristisk vardagsmänniska — sedan berodde det ju på den individuella smaken åt vem man gav företrädet. Så sedan Bassermann uppfattat rollen brast det emellertid ej i det artistiska genomförandet. Hustrun spelades vederhäftigt av Else Scheff och Siegmund Nunberg framställde teaterdirektören i en verserad salongston. Men vår Personne gav större komisk färgläggning åt replikerna.

Som nummer fyra i programserien bjöd Reinhardt på Goethes "Stella", ett mindre välbetänt val. Publikerna tyckte också haft en aning om de suckar och snyftningar och den översvinnliga kärlekslidelse, som den kvällen skulle behärska operans scen, ty i motsats till de föregående aftnarna var salongen långt ifrån fullsatt.

Hela Stella är ju en Werther-variation, det barnsligt känslösa och det hysteriskt lidelsefulla mötas i en vulkan, vars hetta ingen modern människa kan taga på fullt allvar. Det var annat i Goethes ungdom och i våra stamföräldrars. Då släppte man ut de stora känslorna som man släpper ut fåglar ur en bur, och man trodde på deras höga flykt. Då älskade man för full orkester och man offrade sitt hjärteblod för den man älskade med samma lätthet som man klädde sig till en bal. Nutidens människor leva i ett annat känsloläge, andas en hårdare luft och äro därför ursäktade, om de se skeptiskt på till och med en Goethes glödande passionsmålningar.

Men likafullt gav kvällen en viss behållning, tack vare de spelades — här Helene Thimig, Agnes Straub och Wilhelm Dieterle — suggestiva förmåga att fylla tiraderna med djup och sann lidelse. Våra svenska artister med deras nyktrare temperament skulle ofelbart gjort parodi av hela detta "skådespel för älskande!"

Så kom till sist Strindbergs "Pelikanen", det hemska kammarspelet om brottet, (Forts. nästa sida.)

praktigt grått papper och påminna med sina klara färger om de bekanta roliga holländska barnkammartavlor. Det vilar både schwung och elegans över bilderna. Texten däremot är svag — urvattnad och utan pointer. — Louis Moes och Hugo Gyllanders roliga, högt skattade Kisse-Katt, som kom ut i fjol, har förlaget (Sv. lärartidning) utsänt även i år. Sagolandet slutligen (Lindblad) innehåller en Saga av Harald Östenson, illustrerad av Jernbergh, samt fyra näpna visor med ord och melodi av F. Körling.

JULTIDNINGAR OCH JULBÖCKER.

Om barnens jultidningar i år är det i det stora hela bara gott att säga. Jultomten (Sv. lärartidning) fröjdar ögat på både ung och gammal med sitt förtjusande gossansikte, "Göran" av Nat. Beskow, sina Carl Larsons-tavlor samt sina akvareller av O. Adelsborg och M. Thornburn-Buck. Bra och rolig text har den också, fastän kanske A. Wahlenbergs saga verkar litet orimlig. Tummeliten (Sv. lärartidning) är till omfånget mindre men så är den också en av julens billigaste jultidningar. — Julklappen (Folkskolas barntidning) har sin styrka i den dubbelsidiga röd-klara, hjärteglada Carl Larsons-tavlan, som blir förtjusande att ha på en vägg, Louis Moes kvicka akvarell samt i textbidragen av Jeanna Oterdahl, Anna Wahlenberg, Julia Svedelius och Ingrid Sundström. — Julbockens (Åhlén & Åkerlund) mittplansch av Stina Tirén med sin mörka färgton förstå sig mindre barn kanske ej så mycket på, men så mycket roligare är Louis Moes dråpliga akvarell Hanseman samt Elsa Moeschlins båda Vad-vill-du bli-bilder. Beth Birkenhains saga Vingelätt gör skäl för sitt vackra namn. — I de Lindbladiska jultidningarna Julbloss och Ungdomens julrosor, som förete en glädjande utveckling i riktning mot friskhet och vidhjärtighet, fäster man sig särskilt vid en för barn gripbar juldikt av Dagmar samt textbidrag av A. Wahlenberg, Elias Grip och Emil Eljas. — Sveriges Vårs julnummer förete flera goda textbidrag och i Diakonistyrelsens Granen och stjärnan lägger man märke till ett par dikter av S. Dahlquist och E. Silén.

De tre förnämsta julkalendrarna för barn, Fågel blå, Guldslottet och Bland tomtar och troll ha i år nödgats höja priserna. Såväl Fågel blå som Guldslottet har bidrag av de mest kända författarna på området, och båda bjuda på en "lek" att uppföra. Över sagospelet i Guldslottet, vilket äger ej så litet av österländsk färg och dramatisk spänning, vilar kanske dock en viss tyngd — de långa "talerna" äro ej så lätta att lära sig utantill — men visst kan det bli ett ståtligt nummer på en barnfest. I den "skojfriska" genren går "leken" i Fågel blå "Ett pojkestreck" av Gerda Meyerson. Bra framfört bör det kunna framlocka högtider av skraft.

Årets Bland tomtar och troll (Åhlén & Åkerlund) är en riktigt vacker volym. De färglagda bilderna av G. A. Tenggren motsvara även högt ställda konstnärliga anspråk (se särskilt den gripande vackra Konungens sorg!) Och några av textbidragen, sagorna av Beth Birkenhain och Jeanna Oterdahl, gå rakt till hjärtat. Helena Nybloms saga däremot synas mig mycket konstruerad. — Många av småböckerna, som utsändas jämte kalendrarna, innehålla riktigt goda ting, såsom Sagas Julbok, där A. Wahlenberg har en förtjusande saga, Titteli-ture och Rosengull.

Bland nyare kalendrar för barn och ungdom märkas den billiga Flickornas julbok (Åhlén & Åkerlund, som står högre än i fjol — bl. a. ha E. Kuylenstierna-Wenster och Beth Birkenhain bra bidrag där — samt I Rosengård (Lindblad) angående vilken man ej vet, för vilken ålder den är avsedd, då den innehåller både sagor, verklighetsskildringar och uppsatser i praktiska ämnen, tydligen avsedda för ton-åringar. Det värdefullaste i kalendren är en stämmingsfull inledningsdikt av Dagmar, Ester Nennes präktiga Ett experiment samt Ellen Nordenstrens verkligt intressanta, stämmingsfulla och instruktiva uppsats Flickor och rosor. — Gossarnas julbok (Åhlén & Åkerlund) har trevligt och bra innehåll.

SAGOSAMLINGAR M. M.

För de nya sagoböcker, som bjudas, bör man ej förgäta de beprövade gamla vännerna, som återkomma i nya upplagor. En av årets vackraste och värdefullaste volymer är Helena Nybloms Sagor (Bonnier) med helsidesbilder av bl. a. prins Eugen och C. Larsson. — Även Jeanna Oterdahls älskliga Sagor och visor (Lindblad) föreligga i ny upplaga.

En ny sagosamling, som kan påräkna mycket intresse, är Anna Wahlenbergs Dvärgprinsessan och andra sagor (Bonnier) med teckningar av Aina Masolle. En del av sagorna känner man igen från jultidningar, och man blir riktigt glad att få dem bevarade i en samling. Ty Anna Wahlenberg är kanske den förnämsta sagoförfattarinnan vi äga. Jeanna Oterdahls nya sagosamling, Lille broder Staffan (Folkskolans barntidning) innehåller ett tiotal sagor, alla präglade såväl av författarinnans etiskt-religiösa livssyn som av hennes nobla och försynta väsen. För barn med fantasi och kontemplativ läggning kunna Jeanna Oterdahls sagor betyda mycket. I fråga om ett par av dem, De fem pärlorna och Alfilds julglädje, kan man emellertid ej tillbakahålla den anmärkningen, att de utgöra en mindre lycklig blandning av saga och verklighetsskildring.

Av Saga-bibliotekets (Sv. lärartidning) sju nya volymer utgöra ej mindre än fyra sagosamlingar. Endast en av dem, Guldböckerna och andra sagor, är inhemsk. Den innehåller en del av de bästa sagor och verklighetsberättelser, som under årens lopp förekommit i julpublikationer, sådana saker som tåla att läsas om och som verkligen läsas om gång på gång. En av barnens bästa vänner, Louis Moe, har författat och illustrerat sagosamlingen Pelle Vallare. Det är små älskvärda sagor i författarens kända stil. Den tredje samlingen, Lill-Petter Gråshoppa, utgöres av en serie roliga sagor från Flandern, Ungern m. fl. länder, berättade på ett förträffligt sätt av Louise Zegolson och försedda med präktiga teckningar av Aina Stenberg och Bror Hillgren. Det finns emellertid ett par sagor i samlingen, som inte minst genom sina gjorda namn inge tvivel om huruvida de äro äkta folksagor, t. ex. Slottet Solagrön. Varifrån komma de? — Med denna del har Saga-biblioteket fogat en länk till den vackra kedjan av folksagor från olika länder, som det skänkt svenska barn. — En fjärde Saga-del innehåller en översättning av den kända Thackerayeska sagan Rosen och ringen. I fråga om värdet av innehållet i del 75 av Sagabiblioteket, en översättning från engelskan, Tvillingarna, kan man känna sig något tveksamt, men så mycket gladare blir man över den förträffliga

En bättre julgåva än ett presentkort på IDUN för år 1921 kan Ni ej hitta på.

Ombedd att uttala mig rörande Svenska Morgonbladets betydelse för den kristna saken i vårt land, vill jag, ehuru jag saknar den fullständiga kännedom om tidningens historia, som väl borde vara förutsättningen för ett dylikt uttalande, och ej delar den kyrkopolitiska ståndpunkt, tidningen under de senare åren intagit, likväl som min bestämda mening framhålla, att man på det lämpligaste bör uppskatta dess varmt kristliga intresse och särskilt den omsorg och sakkunskap, varmed alla frågor rörande den yttre missionen behandlas i redogörelser och ledande artiklar, något som nog samt kom till synes vid den sista allmänna missionskonferensen, då Svenska Morgonbladet visade sig vara den enda av våra större tidningar, som åt konferensen ägnade den uppmärksamhet, som motsvarade dess syfte och utomordentliga betydelse.

Teol. d.r. docent G. W. LINDEBERG
på Svenska Morgonbladets 30-årsdag.

Prenumerera på Svenska Morgonbladet

SVENSKA MORGONBLADET kostar:

MORGONUPPLAGAN helt år 36 kr., halvår 19 kr., kvartal 10 kr.
DAGUPPLAGAN helt år 18 kr., halvår 10 kr., kvartal kr. 5:25.
HALVVECKOUPPL. helt år kr. 7:50, halvår kr. 3:75, kvartal 2 kr.

Ingen Nerking

eller Örebrolänning, som vill följa med händelserna i sin hemtrakt, bör underlåta att läsa

Nerikes Allehanda

(Örebro Läns Tidning)

Pigg · Vaken · Frisinnad · Lättläst

Prenumerationspris: helår 16 kr., halvår 9:—,
kvartal 5 kr.

Prenumerera omedelbart!

AKTA SMALÄNDSKA POLKAGRI-SAR kr. 3:90 pr kg. Nougat kr. 4:90 pr kg. Konfekt kr. 7:50 kg. Brända mandlar kr. 8:00 pr kg. Karmellerade frukter kr. 8:00 pr kg. Chokolad kr. 9:50 pr kg. Då ordern uppgår till 15 kr. fraktfritt pr postförskott från Smäländska Konfektfabriken, Påskallavik. Goda och färiska varor! Åberopa denna tidn.

Svält ej Edra krukväxter. De leva ej enbart av vatten. Giv dem Plantagen, ett på vetenskaplig grund sammansatt konc. växt-närings-salt. Erhålles på bleckburkar hos Frö-, Blomster-, Färg- och Kemikaliehandlare.

I D U N S P A P P E R

GRANSHOLMS
FINPAPPERSBRUK

ANLAGT 1803 - - GEMLA - - ANLAGT 1803

Specialbruk för finare papperssorter.

OMBUD OCH PARTINEDERLAG I STOCKHOLM:

R. W. STARE

R. T. 4044 59 KUNGSGATAN 59 A. T. 19230

bearbetning av Walter Scotts *Ivanhoe*, som föreligger i del 76 och 77. Bearbetaren, Hugo Gyllander, har verkligen lyckats få med allt det för romanen väsentliga. Men teckningarna på ingalunda upp emot dem, som funnos t. ex. i den Glycerupska upplagan på 1870-talet.

FLICKBÖCKER.

En gripande, i bästa mening uppfostrande bok är Jeanna Oterdahls *Den lilla drottningen* (Lindblad), som nu föreligger i andra upplagan. Skada bara, att det lilla häftet nu blivit så pass dyrt — 2,75. — Trenne gamla flickböcker i nya upplagor, som i mitt tycke gå utanpå årets samtliga, äro Louisa Alcotts evigt unga och friska *En krona bland flickor* (Bonnier), samt Dikken Zewilmeyers *En yrhätta* och *Ur en yrhättas dagbok*. Däremot har man väl ej skäl att fröjdas över att Emmy v. Rhodens banala, schablonmässiga *I pensionen* (Bonnier) och *Yrhättan som förlovad* (B. Wahlström) också fått återupstå. De verka med sitt förlegade kvinnoideal mycket antikverade. — I en ny upplaga föreligger också *Marika* av A. M. Roos. — Ganska frisk och ursprunglig är *Tertit* av Barbro Ring, äkta norsk i uppfattningen. Av Elisabeth Kuylenstierna-Wensters båda nya böcker, *De mio kamraterna* och *Fågelingen* (Glycerup) är den förra mycket banal och stötande genom sitt otrevliga slangspråk, under det den senare är bra. Här möter man verkligen ansatser till karaktärsskildring, och boken företer många sympatiska drag. Men det är en mörk syn på våra unga flickor författarinnan har. — I *Flickorna på Rosenholm* gör Ulla Linder aktningvärda ansträngningar att hävda arbetets betydelse. — *Lilians äktenskap*, av I. Vollquartz (Å. & Å.) höjer sig betydligt över fjolårets bok, *Lilians förlovnin*, och innehåller ganska mycken sund moral. — Till den typiska snömoslitteraturen efter känd schablon hör däremot Hedvig Swedenborgs *Blomkulla kusinerna* (Å. & Å.). *Anna Jernhjems friare*, av E. Trakna, är ej så ytlig som *Anna Jernhjelm*. Ovanligt frisk, naturlig och rolig är *Lisbeths första friare* av Bertha Holst (Bonnier). Skada blott, att här och där i hög grad osvenska vändningar förekomma. I alla sista stund ha ett par nya Ethel-Turner-böcker kommit till handa: *Cub* (Kapten Cubs förhistoria) samt *Brigid och Cub*. — En riktigt liten rar bok är *Betty* av Amy Le Feuvre (Sigurdssons förlag), och även icke religöst anlagda barn kunna ha mycken glädje av Bunyans *En kristens resa*. Den föreligger nu på Dikonistyrelsens förlag i mycket god översättning av Elin Silén. M. L. GAGNER.

(Forts.)

Ett religiöst arbete, som säkert kommer att väcka stort intresse, är *Den kristendom tiden längtar efter* av H. T. Hodgkin, övers av H. Sidner. Arbetet, som nyss utkommit på Birkagårdens förlag, är försett med ett varmt anbefallande förord av N. Beskow.

Gustava Svanströms bok från Norrland "Torsgården" ger en så stark doft och stämning av Norrland, en så levande bild att läsaren grips av längtan till fjällen, till den klara ljusa blomrika sommaren, däruppe. "Ännu berusade Torsgårdens döda hägg", så skildras en sommarafton, "och det kom en sådan glans över markgrönskan, där de sista solstrålarna ströko fram. De ströko över den tjocka, doftande klövern, över timotejens rykande blå strån, över axspirorna på korn och råg, de smekte fram glans och must ur allt, innan de slocknade."

Berättelsen handlar om en gammal släkt, vars öde är nära knutet till dess gård, Torsgården. Däruppe där släkterna sitta på sina gårdar, får livet mera sammanhang och människorna se klarare hur generationens öden hänga samman. Det är om skuld och hårdhet, straff och försoning som boken handlar, om en rättfärdighet som kräver det yttersta, innan den är tillfredsställd. En vacker kontrast mot de hårda männen och kvinnorna i Torsgården bildar den unga, blida, starka hustrun Ingeborg.

Gustava Svanströms diktarbegävnin framträder bäst då hon skriver sina historier från den bygd, där hon och hennes musa äro hemma.

E. W.

Tysk teater i Stockholm.

(Frots. fr. föreg. sida.)

som fräter sönder en hel familj och drar med sig en fruktansvärd vedergällning. Till och med möbler och dörrar spela med och öka fasan. *Agnes Straub* var stor som den brottsliga, genom sina gärningar halvt abnorma modern, sonen, dottern och mågen i luuset, vilka återgävos av *Ernst Deutsch*, *Helene Thimig* och *Heinrich George* hade likaledes det rätta greppet på sina uppgifter vadan helhetsintrycket blev något utomordentligt i fråga om tragisk konst. Därigenom fick turnén sin fullt värdiga avslutning, värdig Reinhardts rykte och hans artisters förmåga. ARIEL.

En prästmans omdöme om Vårt Land och Folk.

"V. L. o. F. bör icke saknas i något hem med kärlek till vår svenska jord."

Ni har anhållit om ett uttalande angående Eder tidning. Jag vill i största kortet anföra:

Vårt Land och Folk har en mission att fylla i vårt folk, som icke kan överskattas. Dess uppgift är icke blott att vara ett rent fackorgan och att samla den alltför spridda hjorden av Sveriges jordbrukande befolkning för tillgodoseende av egna tillbaksatta intressen och till arbete för såväl ökad produktion som jordbruksnäringsens ökade anseende utan även att hos den icke jordbrukande delen av vårt folk skapa bättre förståelse för jordbruksnäringsens nationella betydelse och för dess rätt till jämbördighet med andra näringar.

Bärare av denna uppgift, blir Vårt Land och Folk ett heldet svenska folkets organ, som rätt fattat och stående över lumpen parti- och klasspolitik arbetar för allas gemensamma väl. Såsom facktidning anser jag Vårt Land och Folk oumbärlig och tillmåter densamma största betydelse för i synnerhet landsbygdens kulturella liv. Jag har funnit Vårt Land och Folk ständigt vaken för sina speciella uppgifter och pigg såsom nyhetstidning, varför den icke bör saknas i något hem med kärlek till vår svenska jord och med intresse för vår modernärning.

Tyresö den 30 aug. 1920.

DAVID FROSTE,
kyrkoherde.

V. L. o. F:s prenumerationspris för 1921: Dagl. uppl. 1/1 år 18:—, 1/2 år 10:—, 1/4 år 5:—, Veckouppl. 1/1 år 3:50, 1/2 år 2:—, 1/4 år 1:25. Provnnummer gratis på begäran.

TROLLKONST

erfordras ej för att frambringa frisk och vacker hy, det behövs blott

Yvy-Tvål.

Den verkar vid ständigt bruk av samma som

ett trollmedel

och erhålles i varje välsorterad affär från Ystad till Haparanda.

Österlin & Ulrikssons Tekn. Fabrik,

YSTAD.